

Amerikanci invadirali Filippine

PO 10 DNEVNEM BOMBARDIRANJU ZAČELI Z VPADOM: VOJNE VESTI IZ EVROPE

San Francisco, Calif. — Tokijska radio postaja je v četrtek oddajala poročilo, da so ameriške čete začele z izkrcavanjem okrog Cagayan pristanišča, ki se nahaja na severni zapadni strani Davao otoka. Zračni napadi pa se razširjajo še na druge točke filipinskih otokov. Ameriška poročila k temu molče, ker tako zahteva strategija vojnih operacij.

Poročilo o vpadu na Filippine bo resnično. Amerikanci so še pred desetimi dnevi začeli z bombardiranjem japonskih postojank na filipinskih otokih. Bombardiranje se je zadnje dni večalo v svoji ostrini. Obenem so Amerikanci izvršili srdit napad na otok Formoso, ki se nahaja kakih 400 milj severno

nad Filipini. Tam so skrivališča glavnega japonskega brodograditelja. Z napadom so povzročili tu senzacijo in zmešnjavo in v isti zdi izvajajo iznenadno invazijo na Filippine. Vse to kaže, da so Amerikanci izborni strateg in da znajo obračati sovražnikovo pozornost, kamor koli hočejo, kadar imajo v rokavu kak večji namen.

Zračni napadi na Filippine (Nadaljevanje na 6. str.)

"VZHODNA STENA" PREBITA; RUSI NA SLOVAŠKEM

London, Anglija. — Poročilo berlinske radio postaje omenja, da so Rusi udarli iz Litvinske v Vzhodno Prusijo in da so napredovali od pet do sedem milj. Ruska poročila o tem molče. Poročila iz Stockholma pa tudi omenjajo, da so Rusi prebili nemško "vzhodno steno", ki so jo Nemci zgradili vzhodno od Vzhodne Prusije od Baltika preko Litvinske do Varšave.

Je pa dal včeraj uradno objaviti Stalin sam in ukazal s salami proslaviti zmage v Karpatih. Tu so Rusi zadnja dva dni napredovali do 24 milj na 170 milj dolgi fronti in so iz Galicije udarli preko sedmih karpatskih prehodov v Slovaško in zasedli 360 kvadratnih milj ozemlja. Namen te ofenzive je priti preko Karpatov na ogerške planjave in se združiti z južnimi silami, ki osvajajo Ogersko iz Transilvanije in od juga od Jugoslavije navzgor.

O bojih v Jugoslaviji poročajo, da so Rusi in Slovaški partizani zajeli večje nemške enote južno vzhodno od

Belgrada in da zajetim sovražnim silam proti popolno uničenje. V London so dospeli z ameriškim letalom trije slovaški zastopniki, ki jih je vzelo na krov in so izrazili, da Slovaki želijo ostati kot državnotvorni del Čehoslovakije. Povedali so, da slovaški partizani kontrolirajo eno tretjino slovaškega ozemlja, ali takozvane samostojne Slovaške, ki jo je organiziral Monsignor Tiso po nemški okupaciji. Došli slovaški zastopniki zdaj konferirajo z češkim predsednikom Benešem.

O Čehih se poroča, da njihovo podzemno gibanje še vedno miruje in čaka na ugodni moment, ko jim bo dano znamenje k upor.

VABILO VSEM SLOVENCEM V CHICAGI — VSI NA SEJO!

Chicago, Ill. — Slovenski javnosti še ni znano, da bo v kratkem obiskal Chicago predsednik Franklin D. Roosevelt. Mesto Chicago se pripravlja, da mu priredi veličasten sprejem, kakoršen se spodobi za takega moža, kakor je naš predsednik Roosevelt. Župan Edward J. Kelly je povabil na poseben sestanek zastopnike vseh narodnosti in vseh organizacij in ustanov v Chicagu. Na tem sestanku je objavil to vest, da bo predsednik Roosevelt posetil mesto Chicago. Dan prihoda še ni določen. A gotovo je, da bo to enkrat pred volilnim dnevom.

Vsi narodi so naprošeni, da sodelujejo pri sprejemu. Vsa društva, klubi in vse organizacije in ustanove so prošene, da pripravijo svoje skupine za parado in manifestacije. Prošijo vse kulturne organizacije, kot pevska in godbena društva, naj pomagajo da bo sprejem čim slovesnejši, ki se bo vršil, če bo vreme ugodno, v Soldier Fieldu, če bo pa slabo vreme, pa v Stadiumu.

Vsi uradniki in uradnice slovenskih podpornih, kulturnih in drugih društev se s tem vkladno vabijo, da pridejo v nedeljo večer ob 8. uri v cerkevno dvorano sv. Štefana, to je pod cerkvijo, na tozadevni razgovor. Kakih pismenih vabil ne bomo pošiljali, ampak naj za vse velja to vabilo, objavljeno v časopisu. Vabljeni so tudi vsi trgovci in obrtniki in tudi vsi drugi posamezniki, ki se za to zanimajo.

Rojaki, predsednik Roosevelt je storil toliko za male ljudi in za delavce, da bi bila naravnost velika nevaležnost, če bi se za ta slučaj ne zanimali. Zato pridite vsi!

ROOSEVELT ODLOČEN ZA ZAŠČITNI NAČRT

Washington, D. C. — Predsednik Franklin D. Roosevelt je včeraj izjavil, da se nekateri nasprotniki prizadevajo, da bi ustvarili nesoglasja med ljudsko javnostjo glede povojnega zaščitnega načrta, kateri naj bi ščitil svet pred novimi vojskami. Odbor, ki je sestavljen prve načrte v Dumbarton Oaks za ščitjenje sveta pred novimi vojskami, je izdelal le prve začetne načrte, ki določajo načela pri tem prizadevanju. Podrobnosti bodo pa še vse težje in zahtevale še mnogo časa in zamisljevanja. Toda načrt je tako važen za vse človeštvo in civilizacijo, da je vreden vseh naporov in prizadevanj. Predsednik Roosevelt je povdaril, da kar se njega tiče, bo šel za to vprašanje v vsak boj če potreba pred narod sam. Na narodu pa je da odloči, ali želi take zaščite v svetu ali ne, ali pa se bodo v bodočnosti zopet ponavljali pokolji, še strašnejši od sedanjega.

KAKO KAŽE NARODNO GOSPODARSTVO?

New York, N. Y. — Borzni trg zadnjih mesecev kaže, da so cene vsem delnicam višje, kakor so bile leta 1940. Znamenje je to, da trgovina in obrt v deželi procvita. Tako kaže podobnost številnih raznih izkazov in pa borzne cene na trgu. Konservativni gospodarstveniki pa so drugega mnenja, namreč, da ves podvig cen delnicam in blagu je samo umetno naplajanje, katerega so prinesli izredni vojni časi, pa vladna podpora, ki se daje raznim korporacijam, ki obratujejo za vojne namene. Prava slika našega narodnega gospodarstva se bo pokazala, ko bo jenjala vojna in ko bo zopet naša proizvodnja prišla v normalni tir, ko se bo moral ves promet in vsa trgovina sama vzdrževati. Takrat bo mo videli, kakšna je naša prava in resnična gospodarska moč, povdarjajo ekonomisti. V tem imajo najbrže prav.

ZDR. DRŽAVE BODO PRIZNALE DE GAULLEVO REŽIM

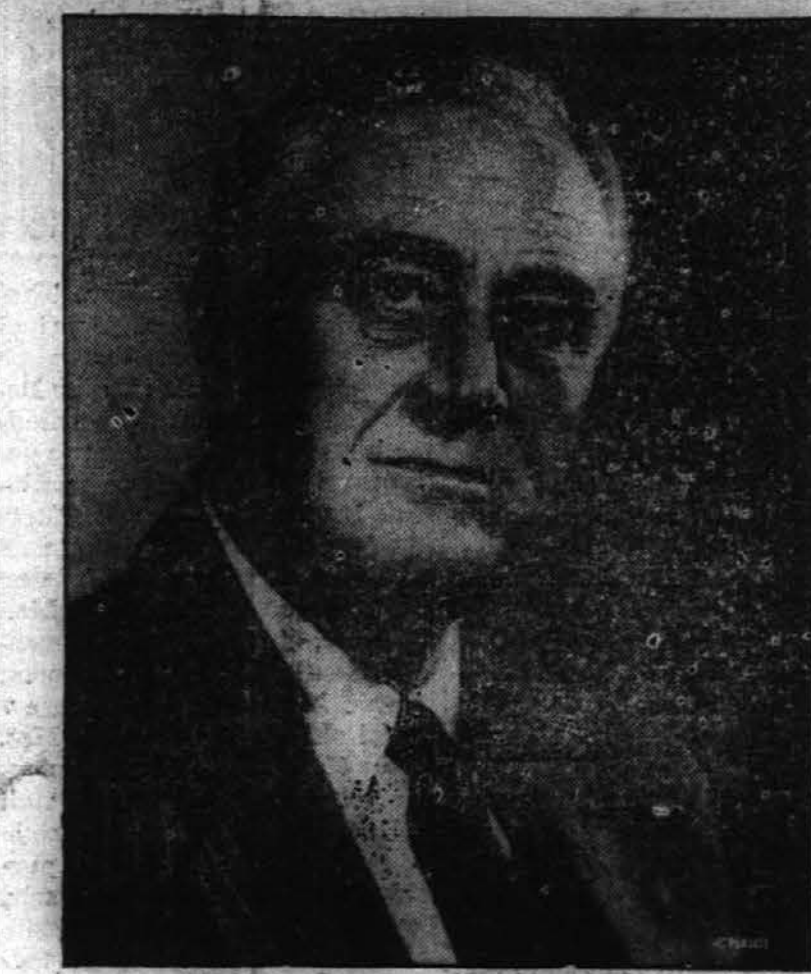
Washington, D. C. — Vest iz državnega departmanta omenja, da bo vlada Združenih držav priznala v kratkem bolj na široko De Gaullevo režim v Franciji. Dovolilo se mu bo tudi diplomatsko zastopstvo pri naši vladi.

VELSI ZA SAMOSTOJNOST

London, Anglija. — V angleškem parlamentu so zaprosili velški poslanci, da naj se Velšom dovoli narodno samostojnost, kakoršna samostojnost n. pr. uživajo Škoti. Zelijski narodno, gospodarsko in jezikovno autonomijo v okvirju Anglije.

VOJNI BEGUNCI BODO DOBILI PROSTOR NA BALKANU

Alžir, Afrika. — Vojnih beguncev, ki jih je iz sredozemskih krajev na deset in deset tisoče ne bodo več vozili v Ameriko. Tozadevna oblast bo iste za naprej kvartalno na osvobodjenih grških otokih in drugih točkah osvobodjenega Balkana.

PREDSEDNIK FRANKLIN D. ROOSEVELT

ki bo prišel te dni enkrat v Chicago. Vse narodnosti se pripravljajo na poziv župana Edwarda Kellyja, da mu prirede najsvetnejši sprejem.

KRIZEM SVETA

London, Anglija. — Nemška transoceanska novinarska agencija javlja, da je japonska vlada odredila mobilizacije vseh 17 let starih mladcev v vojsko. Ker Japonci smatrajo človeka eno leto starega že ob rojstvu, ker štejejo po svojem načinu starost od spočetja, to pomeni, da bodo Japonci mobilizirali 16 let stare mladce.

New York, N. Y. — Vrhovni poveljnik zavezniške vojske na zapadu general Eisenhower pravi v svojem poročilu listu New York Herald-Tribune, da imajo Zavezniki pred seboj obupnega sovražnika, ki se bori z vsem mogočim fanatizmom. Pred nami so še hudi boji, pravi Eisenhower.

Buenos Aires, Argentina. — Argentinska vlada je te dni ustavila zadnja dva ošišna lista, ki sta izhajala pod imenom "La Plata Zeitung" in drugi pa pod imenom "Mattino D'Italia". Oba lista sta delala propagando za fašiste in nazije v Južni Ameriki.

Kandy, Ceylon. — Angleško poveljstvo ob indijsko-burmanski meji poroča, da so Japonci dobili zadnje dva tedna močna ojačenja in da nudijo proti Angležem trdovraten odpor. Močno utrjujejo tudi okoliščino mesta Tiddim, skozi katerega vodi pot v Burmo.

Washington, D. C. — Ustanova American Association of University Women je predložila senatu resolucijo, da se odobri in prizna ženske pomožne armadne in mornariške enote kot WACS, WAVES, itd. za stalne in trajne vojaške ustanove tudi po končani vojni.

Springfield, Ill. — Guverner Dwight H. Green, je izjavil v svojem govoru včeraj, da je prepričan, da bo republikanska stranka v državi Illinois zmaga. Pregled, ki ga podajajo drugi v tisku in na radio posta-

ZNANKI ANTISEMITIZMA, SE POJAVLJAJO

Chicago, Ill. — Na sestanku v Sherman hotelu so voditelji takozvanega razmotrivanja za okroglo mizo, ki se vrši vsako nedeljo na radio ugotovili, da znaki antisemitizma so zopet vidni marsikje. V tem krogu, ki vodi ta razmotrivanja sodelujejo voditelji vseh vodilnih cerkva. Zastopani so katoličani, protestanti, židje in še drugi. Guvernerji so ugotovili na podlagi zgodovinskih dogodkov v preteklosti, da se v vseh takih kritičnih časih, v kakršnih živimo zdaj zelo radi pojavljajo taki slučajji. Ljudje vseh raznih prepričanj in plemen žive v neki nervoznosti in iz njih udarjajo na dan predsodki bolj ostro, kakor v mirnih, normalnih časih. Tudi v sedanjosti opažamo, da padajo dnevni ostri očitki proti tujcem, zlasti proti židovstvu. Vse to je škodljivo in človeka ponižuje in vodi v neki fanatizem. Ljudje smo na svetu bratje in sestre med seboj, eden od drugega odvisni in kdor tega ne prizna, ta ruši božji in naravni red in ustvarja sovraštvo med ljudmi v svetu, je dejal eden izmed guvernerjev tega sestanka.

KAKŠNO CENO IMA RAZNA ŽIVINA?

Chicago, Ill. — V Chicagu in okolici pride v klavnice dnevno okrog 7000 do 10.000 glav razne klavne živine. Včasih več, včasih manj, neko povprečno število je to. Ta teden so imeli najboljše junci enoletniki ceno od 17 do 18 1/2c funt. Srednje goveja živina od 15 do 17c funt. Slabša starejša živina od 11 do 15c funt in tudi še nižje. Prašiči boljši od 13 do 14 1/2c funt. Starejši slabše vrste od 11 do 14c funt. Upoštevana je živa vaga.

jah pa kaže, da republikanska zmaga ni tako gotova in sigurna reč.

KAJ PIŠE HAROLD LASKI O POLJSKEM VPRAŠANJU IN RAVNOVESJU V EVROPI

New York, N. Y. — Bolj nevarno kot napori Hitlerjevih gangsterjev se mi zdi za bodoči mir napeto razmerje med poljsko provizorično vlado v Londonu in Sovjetsko Unijo. Očividno je namreč, da je danes, navzlic tragičnemu zaključku borbe v Varšavi, mnogo težje najti temelje za sporazum kot pred letom dni.

V tej zamešani poljski štrni je samo nekaj popolnoma jasno, namreč ono, kar je Winston Churchill nedavno v svojem govoru z veliko jasnostjo povedal Poljakom — da morajo sprejeti rusko naziranje glede svojih vzhodnih meja. Prepričan sem, da tega ni govoril, ne da bi se bil preje dogovoril z Washingtonom. Brezdvomno je tudi, da je imel premier Churchill, ko je podal to svojo izjavo, za seboj pretežni del britanskega javnega mnenja.

Velike so naše simpatije za ogromno trpljenje poljskega naroda, toda mi tudi ne moremo pozabiti, da je maršal Pilsudski zapeljal Poljsko tako daleč v fašistične vode, da so njeni vladarji celo postali Hitlerjevi šakali, ter so po monarkovskem paktu padli po ostan-

kih ubite Čehoslovake. Ko so se potem spomnili leta 1939 že tako bali Hitlerja, da so sprejeli Chamberlainovo jamstvo, so bile zopet te desničarske stranke na delu toliko časa, da so pripomogle k temu, da se je anglo-sovjetski sporazum ponesrečil. Vsed tega leži na njihovih ramah težek del odgovornosti za to, da je bilo Hitlerju sploh mogoče, začeti vojno.

Na žalost pa je jasno, da se ti Poljaki niso ničesar naučili, prav kot niso ničesar pozabili. Njih življenje poteka nekeje v nekem tujem, čisto njihovem svetu, v neki popolnoma megleni in nemogoči fantastični pokrajini, ki je bolj podobna vzor-

JELI RES, DA JE FRANC SNOJ PRISTOPILO K PARTIZANOM?

Chicago, Ill. — Nismo vedeli, ali vidimo prav ali nas varajo oči, ko smo v newyorškem listu Glas Naroda, št. 202, z dne 16. oktobra 1944 na prvi strani čitali naslednje kratko poročilo, ki ga v naslednjem dobesedno podajamo našim čitateljem. Komentirati ne moremo, ker nam o vsem tem ni čisto nič drugega znano.

"FRANC SNOJ PRI PARTIZANIH?"

"Pred dnevi je prišlo poročilo, da je bivši jugoslovanski minister Franc Snoj prestopil k partizanom. Ko je bil v Ameriki, je bil velik nasprotnik partizanov in četudi je dobro vedel, da je bilo partizansko gibanje v Jugoslaviji v popolnem zamahu, je to dejstvo spretno prikrival slovenski javnosti v Ameriki. Sedaj pa je, kot pravi poročilo, sam pristopil k partizanom. Njegov sin je bil že davno prej v partizanskih vrstah. Maršal Tito je obljubil vsem onim, ki so bili proti partizanom, da jim bo odpušeno, ako

Ali že imate BARAGOVO PRATIKO

za leto 1945?

Ako še ne, pišite takoj po njo. dokler je v zalogi. Letniška Pratika je zelo zanimiva knjiga za vsako slovensko hišo. Naročite jo zase in za svoje prijatelje. Stane s poštnino samo 40 centov kar je poslali v gotovini. Money order ali znakmah na: BARAGOVA PRATIKA 1849 West Cermak Road. CHICAGO 8, ILL.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročninas		Subscriptions:	
Za celo leto	\$4.00	For one year	\$4.00
Za pol leta	2.00	For half a year	2.00
Za četrt leta	1.25	For three months	1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$4.50	For one year	\$4.50
Za pol leta	2.25	For half a year	2.25
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50

Dopisniki so proseni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka zjutraj prejeli. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

OBLIKOVANJE POVOJNE
EVROPE

V Kremlinu se vrše te dni važni razgovori med Stalinom in Churchillom. Zanimivo je, kako hodijo v Moskvo zadnje čase v posvet k Jožefu Stalinu. Prvi minister Velike Britanije, nad katere posestvi in kolonijami nikoli ne zaide sone, je zdaj že v drugič v Moskvi. Komaj se je dobro naspal po konferenci v Quebecu, kjer sta se sestala on in Roosevelt, je te dni že hitel v Moskvo, da vidi kakega mnenja je tudi zaveznik na vzhodu Jožef Stalin. Pa ni šel tja sam. Pet velikih letal, napolnjenih z vojaškimi in drugimi strokovnjaki, okrog petdeset po številu, je potovalo s Churchillom v Moskvo, da takoj na licu mesta naredijo konkretne načrte o vsem, o čemer bodo razpravljali.

Ni dvoma, da gre za važne zadeve. Glavno vprašanje bo zavezniška zmaga, tej pa ima slediti stalen mir. A predno pride do zadnjega, bo treba seveda ne samo v teoriji, pač pa tudi drugače rešiti tisoče zadev, katerih mnoge zdaj še niti predvidene niso.

Z Winstonom Churchillom je šel v Moskvo tudi angleški zunanji minister Eden.

Pred posvetovanjem v Moskvi so najvažnejše sledeče zadeve:

1. Churchill je šel brezdvomno informirat Stalina o sklepih konference v Quebecu, katerim je potreben ruski pristanek.
2. Zadeva Poljske.
3. Uredba zadnjega in končnega udara na Nemčijo ter določitev okupacijskih okrožij, katera bodo zasedle zavezniške armade.
4. Zadeva Jugoslavije.
5. Zadeva Bolgarije.
6. Mogoče razpravljanje, na kaki podlagi bi tudi Rusija posegla v vojno proti Japonski. Verjetno pa je, da se bo to vprašanje odložilo na čas, ko se bo vršil sestanek med Churchillom, Rooseveltom in Stalinom, katerega napovedujejo za v kratkem po tej konferenci.

Rusija je postala v tej gigantski borbi glavna in najvažnejša sila na evropskem kontinentu. To ji priznava Amerika in Anglija. Moč v svetu se vedno odločuje. To pa zato, ker je moč nastopila in hotela zavojevati ves svet v robstvo in je le protimoč rešila svet, ki je najprvo prišla iz hrabrega ruskega naroda. Orožje, material, denar in pozneje tudi moč je dal tudi zapadni svet. Žalostno je, da se mora v svetu častiti še vedno le moč, a dokler brez te ni izgleda za zmago nad krivico, ni druge poti, in se je treba naslanjati le na moč in silo, ker le ta more zdrobiti protisilo ogabnega barbarskega nazizma in fašizma. Dokler ne bosta zdrobljena slednja, bo človeštvo moglo vedriti le v senci moči in sile. Odtod Zavezniki in njih voditelji strpno postopajo in jih vsaka politična ali druga razlika med njimi ne ovira in ne odvrta od tesnega sodelovanja med seboj, zavedajoč se, da le na tak način je mogoče pospešiti zmago nad ošičem.

Najtežavnejša zadeva za Zaveznike je kajpada Poljska. Radi te se je pravzaprav Anglija podala v vojno in z njo tudi Francija. Anglija se je postavila za nedeljivo Poljsko. Toda v zadevo je prišla tretja stranka, Rusija, ki je imela vse skozi od Brest-Litovskega miru leta 1920 svoje teritorialne zahteve napram Poljski. Gre za Belorusijo in druge točke. Slučaj nemškega napada na Poljsko je dvignil Ruse, da so zasedli vzhodni del Poljske. To so storili tedaj iz dveh namenov. Prvič, da če bi ostalo pri nemški zasedbi, vsaj Nemcem ne bi padla vsa Poljska, drugače bi bili Nemci vzeli še tiste dele Poljske, ki zemljepisno in narodnostno spadajo k Rusiji. Potem se je položaj spremenil. Nemci so napadli Ruse in Rusi so postali zavezniki onih, ki so v boju proti Nemčiji od začetka. Zdaj je nastal položaj zopet čisto drugi. Rusi so Nemce porazili in jih zdaj pode nazaj v Nemčijo samo. Poljaki pa vpijejo enako proti Nemcem in Rusom. Vpije najbolj kajpada zamejna vlada in pa vsi oni Poljaki, ki se boje ruskega vpliva. Kako bo-

do rešili to vprašanje, je še nejasno. Mnogi očita jo Stalinu to in ono. Ampak Stalin se za očitavanja malo zmeni. Mi ne odobrujemo njegove politike, v kolikor je ta sovražna raznim religijam; proti taki politiki smo na vsej črti. V kolikor pa je njegova politika koristna slovanski bodočnosti, smo pa kot Slovani za njo. Z ruskim narodom in njegovo zemljo bi najbrže delali tudi zdaj, kakor dolgoročarji z mehom, a trdna močna roka nad njimi jih drži skupaj in vodi v tej borbi od zmage do zmage in to je v korist slovanstva. Zadeva Poljske je važen adut v tej igri. Poljska bo morda dobila vse kar ji gre, ampak nekdo bo morda zahteval v zameno kaj drugega, morda celo vrata pred Črnim morjem. Takrat bomo videli, kakšni obrazi bodo nastali v gotovih prestolnicah. Igra v tem konfliktu je zvita in igra se za mnoge zadeve. Treba je počakati, da bodo glavni igralci vrgli svoje adute na mizo. Potem bomo videli marsikaj drugače, kakor pa vidimo zdaj.

LEPA KONCERTNA
PRIREDITEV

Chicago, Ill.

Prihodnja nedelja, 22. oktobra, bo važen dan v glasbenem življenju čistoameriškega glasbenega. Na ta dan se bo namreč vršila velika letna koncertna prireditev pod okriljem Palandchevih jugoslovansko-ameriških listov in sicer v Bohemian-American Hall, 1440 W. 18. St., Chicago. Začetek ob 2 P. M. Na programu bo nastopil najboljši glasbeni talent, ki ga je mogoče dobiti, pod vodstvom prof. Aleksandra Savine, znamenitega slovanskega skladatelja in dirigenta. Več dobro znanih njegovih pevecv bo nastopilo, med njimi Leonard H. Wood, Miss Gari Polites in Miss Patricia Velco.

Tudi več drugih popularnih umetnikov in zborov bo nastopilo kakor slavni Tamburaški orkester Popovičevih bratov in pevke in plesalke raznih skupin in narodnosti.

Med nadaljnimi posebnostmi bo ruski narodni ples; sokolski ples skupine čehoslovanskega Sokola; nastop zbora Slovenske Ženske Zveze; nastop srbskega zbora "Sloboda". Nastopila bo tudi poljska plesalska skupina. Priljubljeni Plutovi trojčki bodo igrali havajske komade. Miss Mildred Tumbas bo nastopila s poljudnimi pesmi. Na programu bo več narodnih plesov.

Med novimi nastopi bo Miss Mary Therese Nartnick, Miss Amelia Bozanic in več instrumentalistov. Miss Marianne Gokovich bo nastopila s sukanjem in metanjem paličice (baton twirling), William Lenders in Miss Shirley Gillice bosta plesala.

Poročevalec.

V ČASTEN SPOMIN

Joliet, Ill.

Pred kratkim je U. S. Vojni Oddelek naznanil, da je v zrakoplovski nezgodi nekje v Angliji izgubil življenje Sgt. Frank L. Zugel, član društva sv. Petra in Pavla, števil. 66 Ameriške Bratske Zveze.

To je prvi član omenjenega društva, ki je dal svoje življenje v službi svoje dežele v sedanjih vojni. Zato je bilo društvo mnenja, da je bratska in patriotska dolžnost, javno izraziti globoko sočutje žalujoci materi, sestram in bratom. V to svrhu je bil prirejen zadnji nedeljo, 15. oktobra, ob 2:30 popoldne po redni društveni seji slovenski program v spomin prvemu društvenemu padlemu članu-vojaku in u počast ostalim 52 članom in članicam, ki sedaj služijo v vojnih silah naše dežele.

Na spominskem programu, katerega je otvoril društveni predsednik John L. Jevitz z zastopniki American Legion izvršili poseben obred, in glavni govornik je bil bivši Lt. Gover-

nor države Illinois, Hon. Thomas F. Donovan, ki je pripel prvo zlato zvezdo na društveno "Service Flag". Miss Lillian Bebar je zapela Ameriško narodno himno in drugo primerno pesem, na piano pa jo je spremljal Prof. A. Rozman. Rev. George M. Kuzma je opravil običajno invokacijo. Sožalne cvetlice je izročila Josephine Erjavec, glavna tajnica Slovenske Ženske Zveze, in v imenu mater, ki imajo sine ali hčere v vojni službi, je govorila Mrs. Jean M. Tezak, ki ima tri sinove pri vojaki. Pela je tudi mlada Maryann Kostelz, ki jo je spremljal na piano njen pevski učitelj George A. Brewster, kakor tudi Roy Hicks s Flute obligato. Kratak govor je tudi imel Mr. William Matthews, eden izmed načelnikov Elwood Ordnance Plant.

Te prireditve v Ferdinand Dvorani zadnji nedeljo popoldne so se udeležili člani in članice društva števil. 66, kakor tudi prijatelji in prijateljice in sorodniki žalujoci družine Zugel, ter s svojo navzočnostjo pokazali svoje sočutje nad nedomegljivo izgubo čvrstega fanta ter spoštovanje do ostalih fantov in deklet, ki pomagajo braniti našo deželo pred njenimi vojnimi sovražniki. Med drugimi so bile navzoče tudi članice Slovenske Ženske Zveze, ker sta mati in sestre rajnega tudi članice te organizacije.

Z bratskim in narodnim pozdravom,

Frank E. Vranicar.

DRUŠTVO MARIJE POMAGAJ
ŠT. 78 KSKJ

Chicago, Ill.

Seja v nedeljo 15. oktobra je minila. Udeležba je bila pičla. Ker se ne udeležujete sej, sem prepričana, da polovica članic ne ve, kaj se godi pri društvu.

Poročam, da bomo obhajale 40-letnico obstanka našega društva Marija Pomagaj v nedeljo 29. oktobra ob pol osmi maši skupnim sv. obhajilom, ki naj bo darovano za vse žive in pokojne članice. Upam, da se vas bo udeležilo veliko število. Zbrale se bomo ob sedmi uri v cerkveni dvorani. Pridite točno. Več o tem boste brale v Glasilu. S sesterskim pozdravom

Karolina Pičman, preds.

POSTAVIMO SI SPOMENIK!

Johnstown, Pa.

Ako stopiš v tem letnem času v prosto naravo, se nudi tvoje oko očesu krasnejša slika, kakor ti jo more predložiti največji umetnik. Gozd žari v vseh mogočih barvah, ki se prelivajo iz ene v drugo v najlepši harmoniji. Kje je slikar umetnik, ki bi mogel napraviti lepšo sliko, kakor ti jo nudi narava?

Gospod stvarstva nam kaže svojo moč ob vsakem letnem času. Pomlad na primer nam

kaže mladost, vihravost, ko narava hiti, raste in se odeva v cvetje. Jesen pa nam zopet predstavlja resnost, opominja nas, da se bliža čas počitka. Kakor listje odpada od dreveja ob najmanjši sapi, tako tudi ljudje legajo v pozabljeno. Kakor je gozd danes odet v mavrične barve, čez nekaj dni bo gol, obrbit počival do klica pomladi. Tudi večina nas, ki smo prišli iz onkraj morja, je v jeseni življenja. Kakor listje iz dreveja pada, tako tudi mi polagoma drug za drugim legamo v grob. Le še nekaj let, pa ne bo več ameriške Slovenije. Imamo pa še vedno čas, da nekaj storimo, da ne bomo tako hitro zapadli pozabljenju, to je, naročimo si Novi Svet, ki zbira zgodovino slovenskih naselbin po Ameriki in prinaša opise družin, družin in posameznikov kakor tudi slovenskih župnij in narodnih domov.

Ne dopustimo, da bi šlo delo naših pionirjev v pozabljenje! Naročite se na Novi Svet danes, da bodo ostala zabeležena dela toliko več slovenskih naseljencev. Da, tudi Vaš življenje-pis bo priobčen, ako želite. Poleg tega prinaša N. S. zanimive članke in lepe povesti. Novi Svet bi moral v vsako slovensko hišo, v spomin in zapuščino nas, ki smo izbrali to veliko deželo Ameriko za našo domovino. Pozdrav!

M. Klucsevsek.

PISMA IZ EVROPE

Poslal John R. Gostisha

VIII.

"Nekje v Franciji"

29. avgusta 1944

Draga mi Ma in Ata:

Ne morem iti spat, ne da bi Vama vsaj malo napisal, ker vem, da morda preveč skrbite, kako je z menoj, in tudi vem, kako si Vi vse predstavljate na vse načine. Ampak saj pazim in sem oprezen povsod. Vesel sem Vaših pism. Moja pisma ne gredo zdaj več skozi Anglijo, ampak kar naravnost od tukaj v Ameriko.

Zadnji teden sem se počasi peljal skozi neko mesto, v katerem je bilo pred nedolгим dosti vojskovanja. Človek si ne more predstavljati, kako je vse uničeno v tistem mestu. Izgleda, kakor da je bil vsak dom, vsaka trgovina posebej izbrana za tarčo. Tu in tam kakšne stene še stojijo, na splošno pa celo mesto ni drugega kakor kup za kupom opeke. Moj tovariš in jaz sva bila kar tiho, in človek se zelo čudno počuti, ko gre mimo take grozne škode, in kar zmeraj mi je bilo na misli, kako morejo civilizirani ljudje priti do tega, da tako vse uničijo. Drugi čudež je to, da ko se peljemo mimo ljudi, nam otroci, ženske in moški mahajo v pozdrav in se še vedno znajo smejati. Tisti dan, ko je Pariz padel, so bili Francozi tudi po majhnih mestih zelo veseli, ker Pariz je srce Francije. Zdaj je povsod dosti francoskih zastav in Francija je čimdalje bolj čvrsta. Tu in tam se zdaj sliši radio. Ljudje se vedno zanimajo za novice. Par mesecev pred invazijo so jim bili Nemci pobrali vse radio priprave, da bi ne mogli poslušati govornikov iz Amerike in Anglije.

Sinoči sem prišel domov in so mi moji tovariši povedali, da me majhen "cake" čaka na mizi. In res sem dobil v svoji sobi majhno skatljko, pokrito z rdečimi in belimi vrtnicami, spodaj je bil pa majhen kejk. Povedali so mi, da mi je to prinesla sodbodna žena in da je bil sodnik tudi ž njo. Mislim, da vem, zakaj mi je dala to darilo. Zadnjič sem ji posodil sirkovo krtačo za pomivanje tlaka, ker tukaj se take trde krtače ne dobi. Prišla je ponjo, ker je hoteli umiti tlake v nekem velikem stanovanju, preden so se noter preselili. Seveda sem bil vesel tistih rož in tistega kejka in smo ga takoj tisti večer imeli s kavo. Zdaj, ko ji bom nesel na-

zaj blazino in rjuhe, se ji bom seveda lepo zahvalil. Sem ji že prejel enkrat dal nekaj kave in moke, ker oni ne morejo dobiti dosti take stvari. Pravila mi je, da ima zelo rada kavo in da je med vojno ni imela dve leti. Kruha pa imajo zdaj nekoliko, ko pride moka zanje na naših ladjah. Mesa in mleka so pa zmeraj zadosti imeli.

Zdrav sem in sem se še zredil. Ali veste, da tehtam 170 funtov? In Ma, ni treba jokati, ker nisem v nevarnosti. Ko ste mi pravili v pismu, da ste vse tri jokale, Vi in teta Franca in teta Mary, sem se skoraj malo smejal, ker sem si predstavljal, kako ste morale pri tem izgledati, ko ste sedele tam zadaj za hišo na klopi. Mi je tudi žal, ko berem, da dostikrat ne morete spati zaradi mene. Vsaj upam, da bo vojna v kratkem končana in da bo vse te skrbi konec za Vas tudi.

Zdaj pa z Bogom. Sveča že omigluje in bo vsak čas ugasnila. Nimamo še električne napeljave tukaj in tako sveče žgem. Okna imam zakrita, da se ven ne vidi, ker imamo zatemnitve vsako noč, prav kakor smo jo zmeraj imeli v Angliji. Jutri pa bo treba spet zmetati vse iz polic in klazeta v žaklje, jih naložiti na jeep, pa spet naprej. Zdaj mi ni prav nič, če se tudi preselim vsak dan.

(Dalje prihodnjič)

HODEČE RIBE

Ob francoskih obrežjih se dobi v obilici škrlatna riba, v učnih krogih trigla imenovana. Ker v smrtnem boju na lahko godrnja, ji pravimo krulce, a znana je tudi pod nazivom morska lastavica. Obe prni plavuti; postavljeni, tik debele glave, sta razcepljeni v tri samostojne, precej velike trdne, naprej obrnjene naperke, t. j. nekatere palke ali nožice, s katerimi se žival premika kot po hoduljah. Krulce ume sicer dobro plavati, vendar se rajši drži dolgo časa negibno, nakar se sunkovito giblje po skalah... Drugi vzorci spadajo med mačje ribe, nazvane po gibkih vosah, ki delajo nekatere brke okoli gobca. Iz Zedinjenih držav so zanesli neko vrsto tudi v francoske ribnike. Kadar se lokev posuši, se neke afriške in ameriške vrste selijo proti drugim mokrim bivaldičnem. Smešno je gledati te množine rib, ki se poganjajo z repom in si pri tem pomagajo z naperki svojih plavut.

VARUJEJO KOT ZLATO

Ker so v začetku vojne v Washingtonu mislili, da bi sovražni aeroplani prišli lahko tudi v Ameriko in nad našo prestolnico, so za vsak slučaj spravili najbolj dragocene vladne listine, namreč Izjavo neodvisnosti, Konstitucijo in britiško Magna Carta, na varno. Sele pred kratkim jih je kongresni knjižničar smel dati prenesti na prejšnje mesto, toda ne prej, dokler tega niso skupno odobrili general George C. Marshall, admiral Ernest J. King in admiral William D. Leahy. Kje so bile listine skrite, ne povedo, za slučaj, če jih bo še kdaj treba spraviti na varno. Zaenkrat ni več niti najmanjše nevarnosti, da bi mogel sovražnik bombardirati Washington.

VOJNA LAHKO TRAJA ŠE
CELO ZIMO

"Nikar ne mislite, da je konec vojne, dokler ni konec streljanja," nasvetuje Ernie Pyle, znani časniški poročevalec, ki je pred kratkim prišel iz francoske fronte nazaj v Zed. države. "Evropska vojna se bo lahko vlekla še celo zimo. Nemci se obupno borijo, in nobena stvar jim ne more zabraniti, da se ne bi trdo upirali."

Imenovani vojni poročevalec bo prebil nekaj mesecev doma v Albuquerque, New Mex. potem pa misli iti na pacifiško fronto.

DOGODKI

med Slovenci po
Ameriki

Iz Kalifornije

Chicago, Ill. — T. Sgt. Victor J. Ceryanec ki nam je poslal že toliko lepih dopisov iz Nove Gvineje, piše, da se zdaj nahaja v Kaliforniji, kjer čaka na priložnost, kdaj bo mogel odpotovati naprej proti domu v Chicagi. Pravi, da zato se ni tako dolgo oglašil, ker od 10. sept. naprej ni bil več pri svojem škadronu. Tudi ni od takrat prejel nobene pošte, ker so jo poslali pred njim nazaj domov v Države. Med svojim dopustom bo skušal obiskati vse, ki so mu pisali, če bo le mogel.

Wallace na St. Clairu

Cleveland, O. — Podpredsednik Zed. držav Henry A. Wallace je v petek 13. okt. zvečer prišel govorit v Slovenski Narodni Dom na St. Clair Ave. o priliki shoda demokratske organizacije. Shod je bil sijajno obiskan. Podpredsednik je prekoval, da bo predsednik Roosevelt brez dvoma izvoljen za četrti termin, župan Frank J. Lausche pa da bo izvoljen za gubernerja države Ohio. Zelo je pohvalil župana Lauscheta, ki ima kot župan tako fin rekord in bo dal državi Ohio kot guvernier enako dobro postrežbo in vodstvo. Mnogi kar niso mogli verjeti, da bo podpredsednik Zed. držav res nastopil v slovenski dvorani, pa je!

Župniku v priznanje

Lorain, O. — Cerkevni odbor fare sv. Cirila in Metoda v Lorainu je v nedeljo 8. okt. povabil župljane in prijatelje na banket, prirejen tam v počast priljubljenemu župniku g. Miljanu Slajetu. Prireditelj je bila v priznanje 10-letnega neumornega delovanja g. Slajeta na tej fari. Narod je prostorno dvorano natrpal do zadnjega kotička. Navzoči so bili tudi: č. gg. O. man in Slapsak iz Newburgha ter g. M. A. Jager iz Barbortona ter več drugih gg. duhovnikov, in mnogo drugih odličnih osebnosti, kot lorainski župan, kongresnik domačega okraja in drugi. V lepih besedah so se hvaležni župljani zahvaljevali svojemu dušnemu pastirju, pod čigar vodstvom fara tako lepo napreduje.

Novi zobozdravnik

Maspeh, L. I. — Mr. George Hribar, sin klobučarskega obrtnika v New Yorku Mr. Martina Hribarja, je na Columbia univerzi dobil diplomu za samostojnega zobozdravnika. Ob enem je bil poklican v vojno službo kot prvi poročnik, da bo tam deloval kot zobozdravnik.

Rojakinja umrla

Forest City, Pa. — Smrt je posegla v družino našega sosedaka Jakoba Mevžek in iztrgala ženo in mater. Pokojna je bila stara 64 let, doma iz Logatca, v Forest City pa je prebivala 35 let.

Ubit v vojni

Cleveland, O. — Na bojnem polju je bil ubit John Bergant, ki zapuša ženo in hčerko, brata in sestre. Dva njegova brata sta v armadi; o enem je bilo poročano, da je pogrešan, drugo poročilo pa pravi, da je bil najden.

Padel v Franciji

Wilkes Barre, Pa. — Tukajšnja družina Jerry Mogel je bila obveščena od vojnih oblasti, da je njihov sin Joseph pogrešan. Par dni pozneje pa so bili obveščeni, da je 6. sept. padel v Franciji. Star je bil 22 let. Poleg staršev zapuša štiri sestre.

Investirajte svoj denar v vojne bonde! Pomagajte svoji deželi do zmage!

1844 - - SIMON GREGORČIČ - - 1944

Preteklo je ravno sto let, odkar je bil rojen naš najbolj priljubljeni slovenski pesnik "goriški slavček" Simon Gregorčič. Njegove pesmi so odmev slovenske duše in najlepše slovenske domače govornice. Več izmed njih je ljudstvo vzelo kar za svoje narodno blago in jih najraje prepeva. Gregorčičeve pesmi tako tako lepo, gladko in blagoljubno, da se kar same pejejo; ko jih človek prebira, obenem se kar v srcu čuti svoj lastni napetost. Naši skladatelji, v prvi vrsti Anton Medved in duhovnik Jakob Aljaž in p. Hugolin Sattner, pa tudi cela vrsta drugih, so uglasili veliko števil krajših in daljših Gregorčičevih pesmi. Širšim ljudskim plastem je postal Gregorčič posebno znan, ko je Mohorjeva družba izdala knjigo poizbranih njegovih pesmi.

Morda si je že marsikateri naših rojakov in rojakinj v Ameriki večkrat šele, da bi mogel brati kaj več o "goriškem slavčku". Zdaj, ob stoletnici njegovega rojstva, podajamo našim cenjenim čitateljem enkratni popis Gregorčičevega življenja, ki ga je spisal Ivan Dornik kot uvod k 1. zvezku Gregorčičevih pesmi, katere je takoj po prvi svetovni vojni, so je leta 1919, nanovo začela izdajati Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Urednik.

Simon Gregorčič je bil sin kmetijskih staršev in je bil rojen v Vrsnem pod Krhom na Gorškem l. 1844. Gore, Soča, naravne lepote domačega kraja — vse to mu je ostalo vtisnjeno v mladi duši. V mnogih pesmih — Veseli pastir, Nazaj v planinski raj, Oj z Bogom, ti planinski svet — se s tihim hrepenjenjem spominja mladih let in domačih krajev.

V šolo je začel hoditi na Libušnjem. Vikar Anton Gregorčič, ki je bil v sorodu z Gregorčičevo družino, je spoznal dečkove talente in je pregovoril očeta, da je poslal Simona v Gorico v šolo. V jeseni l. 1856. je stopil Simon Gregorčič v gimnazijo. Zaradi matematike je moral prvi razred ponavljati; potem pa je postal dober učenec, tako da je bil sprejet v malo deško semenišče. V malem semenišču je imel več dobrih prijateljev med svojimi tovariši. Najljubši mu je bil Ivan Stres, kateremu je — ko je ta umrl — posvetil tudi pesem.

Ze na gimnaziji se je Gregorčič zelo zanimal za vse književne pojave na polju slovenske literature. Domače slovensko je ljubil nad vse. S Stresom in drugimi ožjimi tovariši je prebral duševne velikane tujih narodov, se učil češčine in srbsčine; zlasti pa je rad prebral Prešerna. Ljubezen do vsega slovenskega je vcepil svojim učencem duhovnik prof. Ivan Solar. Navduševal jih je k narodnemu delu in jim kazal pot, po kateri naj hodijo, da bodo kdaj učitelji in buditelji svojega naroda. Gregorčič je sam rad priznaval, da mu je ravno profesor Solar odkril vso lepoto in čudovito bogastvo slovenskega jezika. Nauki profesorja Solarja so obrodili v njem zlat sad: življal se je v duh slovenskega jezika in študiral šege in navade domačega ljudstva. Ob študiranju pesnikov je tudi sam začel poskušati, izliti svoja čustva in misli v pesniško obliko. Tako so nastale njegove prve pesmi, ki jih je poslal v Janežičev "Glasnik" l. 1864. V "Glasniku" so nastanjene pod skupnim naslovom "Domorodne iskricke", 13 pesmic, ki jih je Gregorčič pozneje predelal in sprejel v prvi zvezek svojih pesmi (Dneva mi pripelji žar, Eno devo le bom ljubil itd.).

L. 1864. je napravil Gregorčič maturo. Radi slabih gnotnih razmer je stopil v semenišče. Rad bi bil šel študirat na univerzo klasične jezike, pa ni mogel. Pač pa je privatno študiral grško in latinsko slovnost, posebno Homerja.

Literarno delo, ki ga je započel v gimnaziji, je v bogoslovju nadaljeval. Pesem "Njega ni", ki je že popolnoma ponarodela, je zložil v bogoslovju, v šoli med predavanjem.

L. 1867. je pel novo mašo pri Sv. Duhu nad Libušnjem. Prva njegova služba je bila v Kobaridu. Tu je ustanovil čitalnico in prirejal v njej ljudske igre. Posebno veselje je imel do šole. Ljudstvo ga je ljubilo. Da je mogel Gregorčič tako plodno delovati za ljudstvo, je velika zasluga tedanjega kobarškega dekana Andreja Jekšeta. Gregorčič je bil namreč

Naša zvezda.

Zvezda mila je migljala
In naš rod vodila je;
Lepše nam ta zvezda zala,
Nego vse, svetila je.

Toda, oh za goro v tme,
Skrile se za temni gaj;
Prašam svitile milijone:
Vrne-li so se kedaj?

A molče zvezdice jasne,
Odgovora ne vedo,
Dol z neba višave krasne
Nemo na prašalca zro.

Pridi, zvezda naša, pridí,
Jasne v nas upri oči;
Naj moj dom te zopet vidi,
Zlata zvezda srečnih dni!

SIMON GREGORČIČ

zrastel z našim narodom, on in njegova pesem sta postala tako simbol nas in naše zemlje, da je ob smrti svojega ljubljence žalovalo vse slovenstvo." (Dr. Glonar, Ljublj. Zvon, 1917, str. 68.) O vzrokih, zakaj je postal Gregorčič ljubljene slovenskega ljudstva, piše dr. Glonar istotam: "Simon Gregorčič se je slovenskemu občinstvu zgodaj in brzo prikupil. Pri tem sta odločevala dva momenta: način njegovega vstopa v slovensko literaturo in bistvo njegovih pesmi." (Str. 69.)

V literaturi je namreč Gregorčič nastopil preprosto, skromno, brez vsiljivosti ali kake pretencioznosti; pisal je pod — v tedanji dobi — skromnimi psevdonimi X. in Gorski. "S svojim podrobnim, intimnim opisovanjem slovenskega doma, ki je v resnici občuteno in doživeto, tega našega doma in njegove usode, je tako prijetno domač in naš, slovenski poet." (Dr. Glonar, l. c. str. 70.)

Se bolj ko vsebina, se je prikupila oblika pesmi "... ti verzi mestoma kar na papirju zapojejo, toda v njih ne poje samo poet svoje osebnosti, v njih poje ves slovenski svet, naše zvezde in naša vas." (Dr. Glonar, l. c. str. 70.) "Nele, da je v svojih narodno-donečih pesmih posnel njih notranjo, nelogično strukturo, on je posnel tudi narodne predstave in narodno umovanje" (Isti, l. c. str. 71.) Izobraženec pa, pravi dr. Glonar (l. c. str. 72), se je pri ljubljen Gregorčič s svojo politično ideologijo in življenjsko filozofijo. "Ta je odsev tedanje dobe, odmev vsega tega, kar je čutilo naše tedanje izobraženstvo."

Tedanji slovenski listi so vsi govorili o Gregorčičevih pesnjah. Izprva je tudi "Slovenec" pohvalil Gregorčičovo "zlato knjigo"; toda ko je prevzel za Filipom Haderlapom uredništvo vpokojeni župnik Jožef Jerič, je zavela v listu proti Gregorčiču druga sapa. Vnela se je literarna vojna. Prvi napad na Gregorčiča je bil priobčen v "Slovenec" 1882. l., v števil. 33.; nato je prišel še drugi, hujši, v števil. 64. Nasprotniki so očitali pesniku, da zagovarja nečistost (Izgnubljeni cvet, Dekletova molitev) in da uči krive nauke (Človeka nikar, Nevihta, Romarica). Duhovniško časopisje je bilo edino v tem, da so poezije premalo resne, take, kakršnih ne bi smel peti katoliški duhovnik. Zgrabil so posebno še tiste besede, katere je zapisal Janko Pajk v Kresu (II., str. 379—391) v pesmi "Človeka nikar", da je namreč v njej budistiško naziranje. Kakor sem že prej omenil, je bil Gregorčič učenec Stritarjev, Stritar je bil učenec Schopenhauerjevega pesimizma, ki ima svoj izvor v budizmu. Toda od budizma in pesimizma Schopenhauerjeve-

ga ni preko Stritarja prišlo do Gregorčiča čisto nič drugega, nego svetobolje, ki je vzbudilo v njem socialni čut in usmiljenje do vseh, ki so zapuščeni in trpe. V "Obrambi" nam ta socialni čut jasno stopi pred oči. "Namen mi je bil kot solnce čist", pravi pesnik. Nesrečo, ki je zadela kmeta po nevihti, je popisal zato, da bi nesrečnemu vzbudil sočutnih in darežljivih src.

"Vi, trdi ljudje,
Ki bratov nesrečo in žalost
tajite,
Ki glasno hrumite,
Če kdo kaj o bratov vam reči
pove,
Očesa odprite,
In videli boste roj solzan,
Ušes ne mašite
In bil vam bo nanje jok glasan!
Le z mano stopite v revežev
koče,
Kjer stiske, nadloge prebivajo,
Kjer solze sirote prelivajo,
In potlej trpite gorje, če mo-
goče!"

Kar je "Slovenec" pričel, je nadaljeval dr. Anton Mahnič, tedaj profesor bogoslovja v Gorici, sedaj škof na otoku Krku. Mahnič je bil filozof-sholastik. Presojal je umetnost bolj s filozofičnega (shol.) kot estetičnega vidika. V goriškem "Folium diocesanum" je pričel Mahnič v latinskem jeziku objavljati svoje modroslovne in slovstvene spise, ki pa niso bili naperjeni zoper slovensko slovnost, ampak s katerimi je (s svojega sholastičnega stališča!) kritiziral slovensko literaturo.

Kritiziral! Kajti napačno je, postavljati Mahniča v vrsto Gregorčičevih napadalec, ali ga celo imeti za njihovega vodjo.

Vživeti se moramo v tisti čas. Na političnem polju se je pripravljal nekaka nova orientacija, stroga, ločitev duhov, katero je izpeljal potem Mahnič v "Rimskim Katolikom". V tistem literarnem boju je stal na eni strani Gregorčič, mlad in oboževan pesnik, v krogu svojih prijateljev, ki so ga obsipali s hvalo. Kajti, ko je Levstik obmolnil in Jenko umrl, je bil Gregorčič edini pesnik, ki ga je imela tedanja slovenska literaturo. Levstik mu je v "Ljubljanskem Zvonu" napisal slavošpev, ki ni kritika; le na posameznih mestih je poskušal, približati se poezijam s kritiko, pa se čuti, da se ni prav upal. Na drugi strani pa je stala Gregorčiču nasprotna duhovščina. Tedaj je nastopil Mahnič in Gregorčičevi nasprotniki so ga imeli za svojega vodjo, kar Mahnič ni bil.

Mahnič je bil Gregorčičev kritik, ne napadalec; pesmi — kakor tudi drugo slovensko slovnost — je kritiziral s svoje- ga strogega načelnega stališča. Le na ta način nam je mogoe

Mojo srčno kri škropite!

Mojo srčno kri škropite
Po planinskih solčnih tleh,
Kakor seme jo vrzite
Po doleh in po bregih.

Pomlad iz krvi rodila
Cvetke tisočere bo,
Ter prijazno mi gojila
Svoje nežne hčere bo.

Deve zorne, dečki zali
Brali bodo rože te.
V kite bodo jih spravljali,
Devali jih na srce.

In srce jim bo ogrelo
Cvetje vraslo iz krvi,
Da za rod in dom plamtelo
Bode jim do konca dni.

razumeti tiste Gregorčičeve besede, ki jih je 1906. l. rekel v privatni družbi v Gorici: "Mahnič je imel prav, pa jaz sem imel tudi prav."

Po naši literarni zgodovini se vleče trditve, da je kritika ubila Gregorčiča, da ga je ubil Mahnič. To je fraza! Prijatelji pesnikovi, slovenska društva in tudi zasebniki so mu pošiljali zaupnice in ga bodrili. Sam je napisal "Obrambo"; gledé nje je poročal v pismu Gruntarju: "Branim se sicer brez zabavljanja, a odločno ... Simon, čeprav se mora sam boriti z njimi, ne umakne se z bojišča ... In potem zopet: "To je pa gotovo, da je moja drobna knjižica vzbudila duhove ... Jaz sem dozdaj svet še previsoko taktiliziral, menil sem, da ima več močan! Najnedolžnejše pesmi obsojajo ... No, pustimo jih!"

V nekem pismu sicer piše: "Polastila se me je velika pesniška suša. Menil sem, da bodo duhovniški napadi pri meni ostali brez nasledkov, a niso. Ze prej sem vsako pesem obrnil desetkrat, preden sem jo vrget v svet, zdaj sem postal še bolj skrupulozen."

Toda teh besed ne smemo razumeti tako, kakor da bi bil Gregorčič ubit. Postal je le bolj "skrupulozen", to se pravi, šel je bolj v se, poglobil se je — kritika mu je koristila. Šel je preko literarnega boja zopet na delo.

Kot vikarju na Gradišču se mu je izpočetka slabo godilo. Služba je bila nestalna, plača neurejena. Tako je prišla Gregorčiču misel, da si zgradi lastni dom. Kupil je neko posestvo, katero so prodajali na javni dražbi; pri tem pa se je moral še zadolžiti. Nastopila je mizerija in bal, se je, da mu zmanjka denarja še za vsakdanji kruh. Zdravje se mu je tudi poslabšalo. Iz te revščine ga je nekoliko rešila pisateljska ustanova, katero je na prošnjo po dolgem času dobil. Da bi si zdravje utrdil, je šel v Dalmacijo; toda ko se je vrnil, je prišel zopet v denarne stiske. Zato je prodal Kleinmayerju in Bambergu ponatis prvega zvezka. S kmetijo je imel večkrat nesreče; kljub temu pa je hotel postati popoln kmet. L. 1887. je svojo službo odpovedal, prosi za pokojnino in jo šele na drugo prošnjo dobil. Po dolgem prizadevanju prijateljev so mu pokojnino zvišali. 1887. l. je bil tudi urednik pesniškega oddelka pri "Slovanu". Kmetoval je in pesnikoval. Imel je mir in l. 1888. je izdal drugi zvezek poezij. Ko so se tiskale, je pisal prijatelju: "Pesmi izidejo šele o veliki noči, ker so v tiskarni počasni. Za me ni to prepočasno, saj vem, kaj me potem čaka. O vsebini sam ne smem govoriti. Le to rečem, da sem se čul, da bi se pametni ljudje ne mogli spotikati. Vsem vem, da me vstrežem. Zagnali se bodo v

me, kakor so se že; a jaz imam v tej stvari mirno vest."

Toda drugi zvezek poezij so sprejeli Slovenci precej hladno. Celo "Ljubljanski Zvon" je omenil zbirlo le s sedmimi vrsticami. Bolj pa se je pečal z njo Mahnič. V "Rimskem Katoliku", ki ga je ustanovil ravno tisto leto — 1888. — je nekaj pesmi pohvalil, prijel pa je pesnika zaradi njegovih ljubezenskih in domovinskih pesmi. Mahnič je trdil, da bi Gregorčič kot duhovnik ne smel peti ljubezenskih pesmi, ker je vezan na celibat; toda v tem je bil preveč tankovest. Ljubezenske pesmi Gregorčičeve niso v pravem pomenu ljubezenske (Prešeren, Jenko), ampak so občutene in zapete čisto od druge strani. Kar se pa tiče rodoljubnih pesmi v drugem zvezku (Velegrajska kuga, Blagovestnikom, Prebiral sem pratko), očita Mahnič Gregorčiču, da dolži katoliško cerkev narodnostne strastnosti. Mahnič je imel svoje nazore o narodnosti, o kateri je napisal, da je nekaj poganškega. In imel je prav. Toda njegove misli so bile napisane 30 let prej, zdaj pa je nam mnogo škodovalo v političnem boju. Še sedaj, po svetovni vojni, ko se pripravljajo nove človečanske misli, je dvomljivo, če bodo prišli ljudje res že do take zrelosti, da bodo spoznali nazore Mahničeve o narodnosti za prave. Tretjič in zadnjič je razpravljaj Mahnič o Gregorčiču v "Rim. Kat." 1891. l. in apostrofiraj pesnika s trdimi besedami: "... Njemu samemu pa bi svetovali bolje, da bi raje molčal kakor tako pisal; drugače tudi ni bomo molčali, in ako bo moral katero trdo slišati, vedi, da si je zakrivil sam. Mi ne poznamo nobenih ozirov, ko gre za čistost nazorov."

In Gregorčič je obmolnil; ne zato, ker ga je ubil Mahnič, ampak iz čisto drugega vzroka. V prvem in drugem zvezku poezij je podal vse, kar je imel najboljše. V teh dveh zvezkih je njegova mladost in vsa prva pesniška sila. Bil je tedaj star okrog 44 let. Moči občutka in življenja pri tej starosti ne more biti več toliko kakor prej. Umevno je torej, da si je hotel poiskati druge opore, kamor bi naslonil svojo padajočo moč. In to oporo je našel v Jobu. Ni molčal, ampak delal. S svojim duhovniškim poklicem ni bil prav zadovoljen, življenje ga je toplo, večkrat je beda trkala na njegova vrata; Mahnič mu je pripomogel do nekakega literarnega mučeništva. Napadi so vzbudili v njem ravno razpoloženje, odgovarjajoče Jobovemu problemu. Saj je že prej svoje svetobolje opiral nanj in v njem gledal opravičilo za svoj življenjski nazor. V "Obrambi" XIV. pravi: "Kako neizmerno je tožil Job, Ubog, zapuščen in polen gob ...". Tedaj se mu je najbrž tudi že rbdila misel nanj. Job mu je bil — kot teolog — znan; navduševal pa se je zanj gotovo že v bogoslovskih letih. Da se je po drugem zvezku poezij lotil Joba, je dokaz nemška knjiga "Das Buch Job ...", kjer je delal opazke. Knjigo ima sedaj pesnik Jože Lovrenčič; ta je našel v knjigi tudi pismensko kuverto in znakmo z datumom okrog 90 tih let. Gregorčič sam pa je 1892. l. pisal Veselu: "Jaz prevajam Jobovo knjigo in bom to poletje s prevodom gotov." Prevod pa je izšel šele 1904. l. Job je Gregorčičovo najboljše delo.

L. 1901. je Gregorčič zbleel. Misli in čustva, ki so ga obhajale med boleznijo, je podal s tretjim zvezkom poezij. Po boleznijo je prodal posestvo in se preselil v Gorico. Dne 15.

novembra 1906. l. pa je umrl. Pokopan je pri Sv. Lovrencu na Libušnjem, kakor je v oporoki sam želel.

Zadnja leta je pisal podlistke v "Gorico", politične epigrame itd. Po njegovi smrti je Meško izdal četrti zvezek poezij, v ostalini pa je še za eno zbirko pesmi.

Ivan Dornik.

ENO DEVO LE BOM LJUBIL

Eno devo le bom ljubil,
Eni vedno zvest ostal,
Druge nikdar ne bom snubil,
Nikdar drugi srca dal.

Lepše ni v krogu zemlje,
Mila, ljuba je tako,
Da jo zlati zor objemlje,
Da smehlja se ji nebo.

Čistost bela jo odeva
In zvestoba pas je njen
Blago srcece ogreva
Ji ljubezni svet plamen.

Njo le bom ves čas življenja
Ljubil iz srca globin:
Ljuba moja je — Slovenija,
Jaz pa Slave zvest sem sn!

Simon Gregorčič

TO IN ONO

RADIO PRIDE NAJPRED

Radio aparati bodo najbrž prvi važnejši predmet za domačo uporabo na trgu, kakor hitro bo Nemčija premagana in bo zatvorjena odmaknjena več ali manj od ameriške industrije. Izvedenci v Washingtonu pravijo, da bo vzel kakih šest tednov, potem ko bo industriji spet zasvetila zelena luč, pa bo spet mogoče izdelovati radio aparate. Avtomobilov ne bodo mogli začeti izdelovati tako kmalu; zanje bo vzela priprava kakih šest mesecev, bržkone pa še dalj.

DVAKRAT ZAPOREDOMA

Če strela enkrat udari v drevo, to nikakor ne pomeni, da ne bo nikdar več udarila v tisto drevo. Neki Mrs. T. C. Morris iz Kansas City je pred kratkim nekdo ukradel suknjo. Drugega ni kazalo, kakor kupiti novo. Domov grede se je ustavila v nekem restavrantu in si malo podprla želodec. Papirnato škaflijo z novo suknjo je položila na sedež zraven sebe. Ko je šla ven, jo je pa pozabila vzeti s seboj. Čez nekaj časa je prišla nazaj po njo, toda suknje ni bilo več tam in nihče ni ničesar videl in ničesar vedel!

KRAVO DOLŽIJO PO KRIVEM

Končno je prišlo na dan, da zgodovinskega čičakega požara ni zakrivila O'Learyjeva krava, četudi ji bodo najbrž še nadalje pripisovali vsjo odgovornost za tisti požar. Kenneth Olson, dekan na Medill časniskarski šoli Northwestern univerze, je zdaj povedal drugačno zgodbo. Neki uvaževalec po imenu Louis M. Cohn, ki je umrl pred dvema letoma in pol, star 79 let, je zapustil svojo \$35,000 vredno lastnino omenjeni šoli, obenem pa je razodel, da velikega čičakega požara leta 1871 ni bila krava O'Learyjeva krava, temveč deca, majhni fantički, in on sam je bil eden izmed njih. On, potem eden izmed Mrs. O'Learyjinih sinov in par drugih fantičev so se skupaj igrali kocke na O'Learyjevem skednju pri luči laterne. Pri tem so laterno prevrnili, potem pa zbežali, to je, vsi so zbežali, le Cohn sam je še toliko počakal, da je pobral drobiž, nakar jo je še on ucvrl za drugimi.

RDEČI KRIŽ POZIVA NA SODELOVANJE

Washington, D. C. — Poučarjajoč, da pripada Ameriški rdeči križ vsemu ljudstvu, ter je v ideji Rdečega križa zapadeno upanje človeka, je novi predsednik Rdečega križa, g. Basil O'Connor, v svojem uvodnem radijskem govoru širom dežele pozval slehernega človeka v Zed. državah, da sodeluje v akcijah za Rdeči križ. Tuje-rodni Američani ter njih otroci, najsi bodo slovenski, ruski, francoski, angleški ali katerekoli druge narodnosti, so ravnotako dobrodošli kot oni, ki so v Ameriki že generacije.

Ni dolgo tega kar je predsednik O'Connor dal priznanje Američanom tujega porekla za njih sodelovanje v aktivnostih za Rdeči križ, rekoč, da je bilo njih tozadevno prispevanje velike človečanske vrednosti. V svojem radijskem govoru pa je tudi poudaril, da je potrebno, da se še bolj živo udeležujejo v aktivnostih Rdečega križa, da bo njihov glas in njih reprezentacija v tej organizaciji vidnejša.

"Na kateremkoli bojišču te vojne," je dejal predsednik O'Connor, "je danes Rdeči križ v službi nudenja pomoči in tolažbe našim fantom, možem in dekletom, ki so žrtvujejo za našo domovino. Rdeči križ jim služi v imenu vas vseh in slednjemu izmed nas je v veliko zadovoljstvo dejstvo, da krvna plazma, zavoji za vojne ujetnike v sovražnih deželah in bolničarska postrežba vojni bolničark povsod rešuje dragocena življenja.

"Rdeči križ je v svrhu uspešnejšega in širšega delovanja za vaše fante, može in dekleta v

vojni službi izvežbal mnogoštevilno plačano osebje, katero vrši delo in nudi postrežbo in pomoč, kakršno bi vi radi sami nudili svojim sinovom, hčeram, soprogom in bratom, če bi mogli biti z njimi.

"Kljub največjemu številu najetih in plačanih delavcev ozir. uslužbencev v svoji zgodovini, pa Rdeči križ danes kot v preteklosti dolguje svoj obstanek milijonom članov krajevnih postojank Rdečega križa. Potom teh prostovoljnih delavcev se organizacija Rdečega križa udeležuje kot narod.

"Kot je že vsakomur znano, je Ameriški rdeči križ del organizacije Mednarodnega Rdečega križa, ter Lige društev rdečega križa. Nič se ne ve, kaj nas še čaka v bodočnosti... voini dogodki zastirajo obzorje. Toda neglede na potek vojne, ste lahko prepričani, da dolžnosti Rdečega križa v prihodnjem letu ne bodo nič zmanjšane, ampak raje še povečane, kajti na mnogih poljih se bodo potrebe znatno povečale.

"Rdeči križ mora sodelovati v dostavljanju pomoči prizadetemu ljudstvu v Evropi, kar pomeni, da bodo vojne aktivnosti naše organizacije nadaljevalne še leta po zaključeni vojni. In medtem, ko bomo nudili skupno pomoč prizadetim narodom, pomnimo to, da kakršenkoli novi svet bomo zgradili na ruševinah in pogorišču sedanje vojne, moramo gledati, da bo ta svet temeljil na ideji Rdečega križa, kajti v tej ideji leži jedro prerojenja..."

NA TRŠKI GORI

S Hmeljnika na Trško goro gre pot neprestano po grebenu. Ni se nama treba spuščati v dolino. Ob stezi, ki jo njej stopava, se nama bohotno ponujajo robidnice. Kar vse črno jih je. Ne pustiva se dvakrat prositi. Hladna senca in sladke robidnice — lepšega si že človek skorajda ne more želeli.

Toda sonce se je že kar nekam preveč visoko dvignilo in treba bo vzeti pot pod noge. Po grebenu, kjer hodiva, je gozd, pobočje pa, ki ga gledava proti jugozapadu, je poraslo z zlahotno vinsko trto. Razgled se širi. Kamor pogledava, povsod vinska trta. Na desni in levi vstajajo oblastne gorice vseprek pokrite s trto, vmes pa se košatijo bele zidanice. Skozi drevje se za hip pokaže zvonik trškogorske cerkve, ki pa takoj spet utone za griči. Najinim očem se odpira pogled na dolino Krke, celo dolinjsko metropolo z vitkim zvonikom kapiteljske cerkve vidiva odtod. Zada pa se bočijo pravilni Gorjanci z mizastim Trdinovim vrhom ali sv. Jero, kot pravijo domačini. Vsa pokrajina je obsijana od sonca, da ti jemlje vid, v sončnih žarkih se bohotijo brezkonni vinogradi, bele ceste, ki se vijejo vmes, in Krka — srebrn trak med zelenimi polji.

Ko dospava na Trško goro, je mežnar ravno odzvonil pol dne. Prijazna trškogorska cerkev z rdečim kritic zvonikom — kdo je ne pozna? Sama dobrodušnost je je, ko čepi na vinorodnem holmu in se smehlja v dolino Krke od Novega mesta pa vse do Sent Jerneja in še dalje.

Vrata v cerkev so odprta in za trenotek vstopiva v notranjščino. Slikarje Kleinerta iz leta 1928. so dela brez večje umetniške ambicije in spominjajo še najbolj na kako Jevloško solo (Narodna galeri-

ja.) Resnično je škoda, da slikarska dela v cerkvi, ki jo obiskuje vsako leto toliko romarjev in izletnikov, niso bila prepuščena slovenskemu umetniku.

Pred cerkvijo stoji mogočna lipa, tako mogočna, da bi jo pet ljudi komaj objelo okoli debla. Votla je že in nevarnost je, da jo lepega dne močna burja ne zruši. Po mežnarjem zatrdilo je stara že nad tristo let. "Pod lipco to zeleno" pa je — kot zahteva stara šega — "mizca kamnata." Poleg rastejo se tri tudi že kaj košate lipe.

Trška gora je takorekro rodni kraj "cvička doljenskega" — in kdo bi se vzdržal, če ga že noga zanese semkaj, da ne bi poskusil te naše domače "kisle" kapljice — posebej še, če je grlo suho kot kresilna goba.

Pri mežnarju, kjer točijo vino, nama postreže zgovorna ženica:

"Al ste prišli z vlakom? — Ja, jaz bom morala tudi zdaj enkrat v Bršljin. V Straži imam hčer, pa bi jo rada vide-la preden umrjem."

"No, nikamor se vam še ne mudi s smrtjo."

"I, kaj rajtate, koliko jih imam?"

"Šestdeset," ji prisodiva.

"Kajpak! Šestinsedemdeset, kje jih je že šestdeset!" odgovori ponosno mladostna ženica, ki bi se noben fant ne sramoval zaplesati z njo, tako je še poskočna in zgovorna.

Pa nama še pove, da se že najmanj deset let ni vozila z vlakom in da so, ko se je poslednjič peljala, sprevedniki še klicali na novomeški postaji: Bršljin ali Novo mesto.

In nama razlaga še mnogo drugih drobnih stvari. Za slovo nama pokaže še pot na Starigrad in gleda za nama, dokler ne izgineva v gozdu.

ŠIRITE "AM. SLOVENC"!

Od leve proti desni: Dorothy Jovitz, načelnica; Mary Bostjancic, tajnica; Mildred Erjavec, poročnica; in Lucille Brule, ki ima na skrbi kinanje dvorane za ples v soboto 21. oktobra. Agnes Schmitberger, blaginjska, in Marion Jelenich nista mogli biti na sliki radi ponočnih delovnih ur. Sliko posodil list Spectator.

PRIREDITEV KADETK PRVAKINJ

Joliet, Ill.

Leta 1926 so si katoliške ameriške Slovenke ustanovile svojo lastno organizacijo, Slovensko Žensko Zvezo, ki ima sedaj postojanke že v malone vsaki naselbini, pa še vedno nove rastejo. Članice so zelo agilne in zelo lepo napredujejo.

Tudi v Jolietu je postojanka SZZ, podružnica št. 20, ki je ena najaktivnejših ter posebno znana po svoji skupini kade-tin, ki so zadnja leta zaslužile pri svoji organizaciji naslov "National Champions". Podružnica ima tudi dva mlajša odseka kade-tin, tako da je mo-góče izpraznena mesta vedno napolniti z novimi.

Upoštevati in razumeti pa moramo, koliko truda in po-

žrtvovalnosti zahteva tako delo od ustanoviteljev, voditeljev in članic samih. Vendar ves trud bi nič ne pomagal, ko bi dekleta vzajemno in lojalno ne sodelovala. Ponosna so na svojo skupino, kakor so ponosni nanjo njihovi starši in cela naselbina.

Pomislimo nazaj, koliko cerkvenih in društvenih procesij in parad smo imeli zadnjih par let. Kaj bi bile naše parade brez kadetk prvakinj SZZ in naše srednješolske godbe? To dvoje podeli slikovitost in življenje paradi. V kratkem bomo imeli še eno tako skupino, namreč naš KSKJ Drill Team. Ko naše kadetke korakajo v povorke, ljudje kar sapo pridržujejo in govorijo drug drugemu: "Glej, sedaj prihajajo naše slovenske dekleta v zelenih, belih

in zlatih uniformah! Kako umerjeno stopajo! Kakor vojaki. Ali jih ni lepo videti?"

Vse to pa ni brez velikih stroškov, in dekleta potrebujejo svojo blagajno, tako, ki je nekaj notri, da si lahko nabavi-jo razne potrebščine. V soboto zvečer, 21. oktobra bodo naše kadetke priredile v farni dvorani sv. Jožefa velik ples in veseli-co "NIGHTS OF RHYTHM", na katerega nas vse vabijo. Slo-venci, dajmo našim dekletom vzpodbudo in priznanje. Pojdimo na njihovo prireditev in vsak naj pripelje s seboj še par tovarišev. Ni zadosti, da smo samo ponosni nanje. Storimo svoje, da bomo mi in celo naše mesto in vsi ameriški Slovenci ponosni nanje lahko še za na-prej. Dajmo pogum in spodbu-do naši mladini!

John L. Zivetz.

RAZNOTEROSTI

GOERING NAVDUŠUJE NEMŠKE DELAVCE

London, Anglija. — Berlin-ska radio postaja je omenjala v svoji oddaji, da je maršal nemškega rajha Goering imel nagovor na delavce v neki to-varni in je dejal: Nemčija zdaj stoji pred največjo preizkuš-njo. Zdaj ne gre za to, da bi obdržali kako sovjetsko provin-cijo, ali kako francosko in bel-gijsko mesto, ampak da brani-mo našo lastno Nemčijo. Samo dva načina sta, da izvršimo svo-jo nalogo, da delamo bolj trdo in da se borimo še bolj odločno.

NOVE ŠEST-TONKE BOMBE IMENUJEJO "POTRES"

London, Anglija. — Angleži so začeli izdelovati nove šest-tonov (12.000 funtov) težke bombe, katere so krstili z ime-nom "Potres". Te velike bom-be so največje in najhujše to-zadevno orožje, omenja poro-čilo. Uporabljajo jih že šest te-dnov. Razstrelba je tako moč-na, da prodre in prebije 12 čev-ljev debel najmočnejši konkrit.

PREDSEDNIKOV POSLANIK V AVDIJENCI PRI SV. OČETU

Rim, Italija. — Vatikanska radio postaja je javila, da je bil v soboto v avdijenci pri sv. Očetu Mr. Myron Taylor, osebni poslanik predsednika Roose-velta pri sv. Očetu. Avdiijenci pripisujejo veliko važnost.

POVABLJEN V BELO HIŠO

Frank Sinatra, mladi mož, ki poje na radio in mu tam v od-dajno sobo vedno sledi kopica mladih punčar, da tam vrešči-jo po vsaki njegovi pesmi, ni ime-ri pevec prave vrste, temveč le "crooner", kar bi po naše mor-da rekli "kikirikac" ali "koko-dajsar", je pa zelo priljubljen

med ameriško mladino. Pred-sednik Roosevelt ga je pred kratkim povabil k sebi v Belo hišo na kosilo. Tam ga je med drugim dražil, češ, da je Sin-atra spet vpeljal žensko omedle-vanje, ki je bilo v modi pred 50 leti. Ko je fant šel iz Bele hiše, je bil seveda z vsemi štirimi za Roosevelta. Take popularne o-sebe, ki nastopajo na radio in na filmih, lahko zelo veliko po-magajo v politični kampanji, in kakor vidimo, se jih obe stranki sedaj kaj pridno poslužujeta. Tako se meša politika s kikirik-anjem. Franka Sinatra je lan-sko leto župan Hague povabil na politično zborovanje v Jer-sey City, kar se pa ni obneslo povsem tako, kakor bi bili poli-tikarji radi, ker je zbrano ljud-stvo hotelo poslušati le Sinatro in se nihče ni zmenil za politič-ne govore, vendar so bili politi-ki tudi tako zadovoljni.

POMAGAJTE DRŽATI CENE NIZKO

Vzdigovanje cen za življen-ske potrebščine je bilo zaustav-ljeno že pred dobrim letom dni. Nevarnost inflacije zaradi voj-nih razmer pa nam še vedno preti, morda še bolj zdaj kakor kdaj poprej. Iz vseh moči torej priporočamo in prosimo, da (1) kupujete samo toliko in samo ti-sto, kar v resnici potrebujete, (2) nikoli ne plačate več kot strojno ceno, kadar kaj kupite, (3) da obrnete dehar, ki vam preostaja, za vojne bonde in druge prihranke, in (4) nepre-stano pomagajte, da se cene in plače ustalijo. Če tako ravnate zdaj, boste storili svoj del, da cene ne bodo zletele navzgor in da bomo imeli stalnost in blago-stanje v Ameriki, ko bomo do-bili to vojno.

FOREIGN LANGUAGE DIVISION OFFICE OF WAR INFORMATION

NE POZABITE ŠTEVILKE POŠTNEGA OKROŽJA!

Chicago, Ill.

Trgovci in profesionalisti vedo, kako važno je za dostav-ljanje pošte in koliko hitreje bo ta dostavljena, če na pismih in zavojih zapišejo tudi številko poštnega okrožja, kamor spada oseba, kateri je pošiljka name-njena. Tako ima na primer sve-toštevanska okolica, ki spada v področje Pilsen postaje na Ashland Ave., številko "8". Ta številka naj bo vedno napisana na naslovu za besedo "Chica-go" takole "Chicago 8, Illinois". Vsaka poštna postaja v Chicagi ima drugačno številko. V kate-ro poštno okrožje kdo spada, lahko vidi, če pogleda svojo "Voter's Identification Card". Če pa ne veste številke poštn-e okrožja za osebo v Chicagi, ki ji želite pisati ali kaj druge-ga poslati po pošti, se pa blago-volite obrniti za obvestilo na Postmaster, Room 409, Main Post Office, 433 West Van Bu-ren Street, Chicago 7, Illinois. Toda vprašajte takoj zdaj; kasneje bodo uradniki najbrž preveč zaposleni z drugim de-lom, da bi vam mogli dajati ta-ka posebna pojasnila.

Kakor rečeno, biznesmani se zavedajo, kako važno je, da zmeraj dodajo na naslovih tudi številko poštne okrožja, ker dobijo vsled tega toliko hitrej-šo in boljšo postrežbo; navadni ljudje pa, ki pišejo svojim so-rodnikom ali prijateljem, pa največkrat ne dajo tistim, ka-terim pišejo, številke svojega poštne okrožja, da bi jo ti lahko rabili, ko jim odgovarja-jo, niti ne napišejo na pismo številko poštne okrožja tiste osebe, ki ji pišejo.

Ta številka je majhna stvar, pa je zelo važna o vsakem ča-su, najbolj pa tedaj, ko pritisne naval pošte za prazniško dobo. Blagovolite torej sodelovati tu-di v tem oziru s svojim poštnim uradom, ker bo v vašo lastno korist.

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

- 22. Nedelja — 21. pobinkoština
- 23. Ponedeljek — Ignacij, car. ožak
- 24. Torek — Rafael, nadangel
- 25. Sreda — Krispin in Krispin, muč.
- 26. Četrtek — Evarist
- 27. Petek — Frumencij
- 28. Sobota — Simon in Juda

ENAINDVAJSETA NEDELJA PO BINKOSTIH

"Bil sem v ječi in ste prišli k meni" (Mat. 25-363).

Iz evangelija nam zagrmí na-ušesa beseda Gospodova: "Hu-dobni hlapec! Odpustil sem ti ves dolg, ker si me prosil. Ali se nisi imel tudi ti svojega tovari-ša usmiliti, kakor sem se jaz tebe usmiliti?" (Mat. 18, 32)

Pomudimo se nekoliko pri vernih dušah. To je zelo važna zadeva, katere ne smemo pu-stiti v nemar. Pride nekoč zad-nji in sodnji dan. "Bil sem la-čen... žejen... v ječi... dali ste mi jesti, piti, prišli k meni... Kar ste storili najmanjšemu iz-med mojih bratov, ste meni sto-ri-li." Veliko plačilo ponudi Go-spod takim, ki so delali in se ravnali po teh besedah. Sv. Av-guštin pripomni: "Ko ljubimo svojega bližnjega, pripravlja-mo svoje oko, da moremo po-gledati Boga." Treba bo tisti dan pogledati v oko božje. Pri-pravimo zdaj.

Največ lakote, žeje, trplje-nja je v vicah. Mislimo morda, da bo s smrtjo vse poravnano. Ne bo, ampak poravnano mora biti. Nespetmetno je, če zdaj za-tisnemo oko, se ne zmenimo do-sti. Prav z nami mora biti po-ravnano, z drugimi tudi. Mi lahko poravnamo, ker imamo vi-re milosti, molitev, svete za-

kramente, dobra dela. Ti viri vernim dušam niso več dostop-ni. "Kamor drevo pade, oble-ži." Ampak mi lahko poravna-mo tudi za verne duše, in to je važna zadeva.

Cerkev je skrbna mati, in cerkev nas opominja na besede pri Jobu: "Umejte usmiljenje z menoj, vsaj vi moji prijatelji, ker roka Gospodova je me za-dela" (19, 21). Roka je zadela radi poravnave, pa zadeti ne morejo sami poravnati, ker je čas minul. Morda bomo sami nekoč tako klicali, zdaj kličejo drugi nam. Ni nobena grda se-bičnost, ako pri tem misliš na-se. Poravnaj pri drugih, ker mo-reš, in poravnal boš zadaj zase, saj si dobiš s tem prijateljev, kakršnim je nevhvaležnost nepoznana. Svet je nevhvaležen, nebeški nikoli.

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.
Telefon Canal 3817
(ogel Leavitt St.)
CHICAGO, ILL.

N I Z K E
tovarniške
C E N E !
Vse skupaj

OČALA \$5.50
in na-
prej

N A J N O V E J Š E
M O D E — K R E -
D I T . Č E R A B I -
T E — P O P R A -
V I M O L E Č E —
U R E D I M O
O K V I R E .

na našo
16 dnevno POSKUŠNJO
z jamstvom, da vrnemo denar
Ako ne rabite očal, naš skuše-
ni zdravnik bo vam povedal.

Pridite k nam danes!
HITRO POPRAVILO

AAA EYE-GLASSES CO.
1557 MILWAUKEE AVE.
7 CONVENIENT LOCATIONS

4631 Irving Pl. Bldg.
4731 E. Broadway
404 E. 47th Street
6447 S. Halsted St.
302 S. State Street

ZASTONJ!
znanstven
pregled oči
po registra-
rih zdravni-
kih.

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., -- Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

Društvo sv. Jožefa

ŠT. 169, K. S. K. J., CLEVELAND, (Collinwood) OHIO

Društvo zboruje vsak tretji četrtek v mesecu v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob 7:30. Ako še niste član tega največ-ega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišite dokler niste že prestari.

V društvu se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do 60. leta. V mladinski oddelci pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji društvo tudi razne vrste športa za mladino.

Predsednik John Psedire, 14904 Pepper Avenue.
Tajnik Joseph Ferra, 444 E. 152nd St., Cleveland, Ohio.
Zdravniki: Dr. Skur, dr. Ferme, dr. Stasny in dr. Opalkar.

OGLASI V "AMER. SLOVENCU"
IMAJO VEDNO USPEH.

SKALNATA POT

Ranjeni kitajski vojake nosijo mimo ene izmed zaveznikov postojank na porušnem obzidju zavzetega mesta Tengchung, medtem ko drugi dvigajo zalogo navrh in čez. Osvoboditev tega starodavnega središča "jade" kamna, iz katerega se dajo izklesati tako lepi okraski, je prišla po silni pot tednov trajajoči borbi. Tengchung je prvo mesto vzhodno od Burme, ki so ga Zavezniki osvobodili.

KENGURUJI IN NJIH ŽIVLJENJE

Dežela kengurujev je Avstralija. Osvojitvi te dežele so se bolj upirali kenguruji kot domačini, ki so jih zavojevalci naglo premagali, dočim bolj s kenguriji še danes ni končan. Poljedelstvo in ovčereja, ki sta poglavitni panogi avstralskega gospodarstva, zelo mnogo trpita od teh živali. "Old man kangaroo", ki velja za glavnega sovražnika avstralskih farmerjev, namreč enako brezobzirno uničuje polja kakor pašnike. Škoda je tako velika, da je avstralska vlada ob koncu preteklega stoletja razpisala posebne nagrade za vsakega ubitega kenguruja. Ta ukrep je imel uspeh: Samo v državi Queensland so farmerji izročili oblastvom sedem milijonov kengurujevih skalpov. Vzlic temu pa živali ni moglo zatreči in farmerji si pač najboljše pomagajo z ograjami okrog svojih posestev. V nobeni drugi državi se ne porabi toliko žične mreže in bodeče žice kot v Avstraliji.

Zadnji čas pa so morali brezobzirno zatiranje kenguruja spet omejiti. Poleg kenguruja namreč ograja ovčerejo v Avstraliji tudi divji pes dingo. Dingo je bolj prebrisan od kenguruja in zaradi tega tudi mnogo nevarnejši. Na vsako glavo je razpisana nagrada po 2 funta. Dingo pa lovi tudi kenguruje in tako celo pomaga farmerju. Toda le do neke mere, zakaj čim v nekem kraju zmanjka kengurujev, se dingo z dvojno vno loti ovac. Zaradi tega morajo ovčereji dvakrat premisliti, kaj je boljše: ali da prepušče pašnike kenguruju ali pa žrtvujejo ovce dingu. Najbolje se je obneslo, da oblastva kdaj pa kdaj proglase za kenguruje varstveno dobo, dokler ne pride med obema sovražnikoma do nekega zdržnega ravnotežja.

Kenguruji pridejo na svet kot nerazviti embriji in se dokončno razvijejo šele v vreči samice. Mladiči so goli in merijo ob rojstvu komaj tri centimetre, vendar pa že sami lažijo okoli in najdemo tudi skozi najgostejšo dlako pot v materino vrečo. Živalica se tu tako močno prisesa na mlečno bradavico, da je ni mogoče odtrgati od materinega telesa, ne da bi poškodovali obe živali. Najbrže je to tudi vzrok, da nekateri lovci še zdaj mislijo, da se kenguruji rodi v vreči, kar pa ni res. Mladič ostane v vreči, dokler se popolnoma ne razvije. Toda še dolgo potem, ko je že popolnoma razvit, ko se že sam pase, se v nevarnosti rad skrije v materino vrečo.

Kenguruji žive v čredah. Pasajo se samo ponoči, dočim podnevi spe kje v zatišju. Čredo vodijo na pašo doraščeni samci, ki jo na umiku tudi krijejo. Če jih kaka reč splaši, se v divjih skokih poženejo v beg. Za skakanje jim služita samo zadnji nogi, dočim drži rep proti tleh, ker bi se žival drugače pri vsakem skoku prekurculila na glavo. Doraščen kenguru lahko skoči z mesta skoro 9 metrov daleč in 3 metre visoko. Seveda pa dela tako mogočne skoke le v s kraj-

TO SO LAHKO ZNAMENJA

Predmeti, ki izgledajo kakor velikanse puščice, so pasti za ribe, ki jih nastavlja domačini blizu Mindanao, Filipini, toda Japonci se večkrat poslužijo takih pastí, da jih uporabljajo za znamenja, ki kažejo pol k stratezičnim točkam. Čisto zadaj se nekoliko vidi, kako gori japonska tovarna ladja, ki jo je naravno pogodil neki aeroplan iz ladje letalonosilke od brodojca admirala Halsey.

ni sili, ker si pri tem dostikrat polomi noge.

Znano je, da se znajo kenguruji tudi boksati. Za te cirkuske produkcije jih ni težko zdresirati, ker je boksanje že od prirode njih bojni način. Udarci pri boksanju med kenguriji so prav slični udarcem pravih boksarjev, le da trajajo posamezne runde več ali po pol ure ali še delj. V dobi parjenja, ko gre za res, pa se kenguruji ne bore "fair", ker se poslužujejo tudi zadnjih nog. To pa je tako nevarno orožje, ker je prst na zadnji nogi razvit kakor kopito in si tekmeča kaj lahko razparrta trebuhe. Pri takem boju si kenguru, če le mogoče, zavaruje hrbet ob kakem drevesu. Tu se upre na rep, tako da ima vse štiri noge proste za borbo. Če ga zasleduje trop dingov, se najraje zateče v vodo in skuša s prednjima nogama potlačiti napadalce pod vodo, da se vtopi.

Po vseh lovskih pravilih love kenguruje s psi, ki jih je potrebno najmanj troje. Eden napade žival od spredaj, druga dva pa se je med tem čisto brez nevarnosti lotita od strani. V najnovejšem času jih preganjajo tudi na avtomobilih. To pa ni več lov, temveč grd pokolj. Domačini love kenguruje v mreže. V ta namen zažgo za čredo suho prerijsko travo in živali se v slepem begu zapletejo v visoke mreže, kjer jih potlej pobijejo s koli. Najstarejša oblika lova na kenguruje je gonja do onemoglosti. Domačin sledi kenguruju peš in ga vedno znova prepodi iz skrilavišča. Ponoči lovec lahko počiva, kenguru pa se mora med tem napasti, tako da skoro ne najde počitka. Zjutraj se gonja nadaljuje in drugi dan je žival po navadi že tako utrujena, da se pusti brez odpora pobiti.

Kenguruji so prav miroljubne živali, razen za časa parjenja in se prav naglo privadijo tudi ujetništvu. V zooloških vrtovih dočakajo starost do 25 let in se tudi razmnožujejo. Veliko pa jih v ujetništvu tudi pogine, na videz brez pravega vzroka. V naravi se dajo kenguruji celo v naših krajih aklimatizirati, vendar je pa reja teh živali zgolj šport, ker človek nima od njih nobene koristi.

V Avstraliji so kenguruji med živalstvom na prvem mestu in sicer v najrazličnejših vrstah. Poleg pravega kenguruja žive tamkaj tudi kenguruške podgane, kenguruški zajci, kenguruški prešički, gorski kenguruji in drevesni kenguruji. Za varstvo teh živali so urejeni posebni prirodni parki.

Vaše molitve

SO ZA
POKOJNE

Vaše cvetlice

SO POSLANE
K POGREBOM
DA TOLAŽIJO ONE,
KI SO ŽIVI.

Braxon Paste nudi takojšnjo pomoč za srbečo kožo, koristno za zdravljenje "Athletes foot", garje in en lonček se vam bo poslal po poštne povzetju. Denar se vrne ako ne bo popolnoma zadovoljivo.

"brivsko srbečilo" mozolje in druge manjše motnje na koži. Braxon Paste je zelo zdravilno mazilo, ki je breduha, ne umazuje lahko uporabljiva in ne potrebuje obvez. To je formula nekega čilnega lekarnarja z 20 letno izkušnjo. Pošljite en dolar, za navadni lonček, ali pa \$1.75 za lonček dvojne velikosti na BRAXON CO. 322 So. Clark St. Dept. A. Chicago

OGLAŠAJTE V "AMER. SLOVENCU"

MEH ZA SMEH

V SOLI

Učiteljica zbira osebne podatke o učencih. "Kaj je tvoj oče, Mihec?" vpraša enega. "Jaz še nobenega nimam, dobim ga šele prihodnji teden," je menil Mihec.

DOBRO SE JE ODREZAL

A: "Praviš, da si v naravoslovju prvi? Lepo, lepo! Kaj te je pa vprašal učitelj?"

B: "Vprašal me je, katere ptice ležejo najdebelejša jajca? No, pa sem odgovoril: Noj in krokodil. Moji soolci na to sploh niso prišli..."

IZ SOLE

Učitelj: "Torej, Koritnik, čitaj povest o Davidu in Goljatu?"

Koritnik čita. Učitelj: "Citaj razločno in počasi, saj si Goljata skoro popolnoma požrl."

PRODA SE

hiša, v kateri se nahaja trgovina in 5 sob zadaj, velika klet, "furnace heat" in "garage". Proda se tudi z vsem blagom, kar ga je v trgovini, v kateri se vsak dan proda za \$75.00 in je vsak teden čistega dobička do \$110.00. Cena samo \$9,500. Nahaja se na Avers Ave. in 30. cesti.

3-stanovanjska zidana hiša na 2 lotah, centralna kurjava, blizu 26. ceste in Millard Ave.

2-stanovanjska hiša po 6 sob in zidana klet. Najemnina donosa na mesec \$80.00; cena je \$6,800.

3-stanovanjska hiša, s prostori za trgovino; nahaja se na Kedzie Ave. Cena je \$5,500.

Imam še več drugih hiš v Lawndale okolici, ter več hiš in bungalov v Cicero in Berwyn. Ako želite hišo v Berwynu, pokličite L. Gradishar, telefon Berwyn 4979-R.

ANTON JORDAN

2417 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telefon Rockwell 7196

Pomagajte lajšati gorje!

Naši fantje in moške, ki so padli v roke sovražniku in se nahajajo zdaj za žičnimi ograjami po tujih deželah, potrebujejo naše pomoči. Njim je vsak dan 100 ur dolg, in vsaka ura ima zanje 600 minut. Potrebujejo knjige, da berejo, pa tudi, da nadaljujejo svoje pretrgane študije, potrebujejo opremo za vsako vrstne igre in razne lastne domače predstave po ujetniških taboriščih.

Pomagajmo zdaj!

V krajih, ki jih je prej imel zasedene sovražnik, je zemlja zdaj spet prosta, da rodi za svoje domače prebivalstvo. Toda, kako bo rodila, če ljudje niti semena nimajo več?

Pomagajmo zdaj!

Naši zavezniki potrebujejo medicino in zdravniških instrumentov in vsake vrste bolniških in zdravniških potrebščin.

Pomagajmo zdaj!

Po deželah, kjer divja ali je divjala vojna, so ljudje ostali brez vsega. Nimajo ne domov, ne živine, ne obleke, ne živil. Pozimi bodo prezebali in stradali. Ozirajo se proti Ameriki.

Pomagajmo zdaj!

Naši lastni fantje pri vojaki, tu in prek morja, imajo U. S. O. središča, ki jim vsaj nekoliko nadomestujejo dom. Ta središča so odvisna od naše pomoči.

Pomagajmo zdaj!

DARUJTE VELIKODUŠNO ZA SVOJ

Community and War Fund

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD
V CHICAGO

LOUIS J. ZEFRAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja.—Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno.—GENE ZMERNE.

Help build guns for the Navy!

Danly need Machine operators and Arc-welders. If not experienced, we will train you. Top working conditions. Good food served at cost.

W. L. B. approved merit rating plan, that enables you to advance, as you learn or demonstrate ability.

All West town busses and Street cars to the door.

DANLY MACHINE SPECIALTIES, INC.

2100 So. 52nd Avenue, Cicero, Illinois

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 25. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Severne Amerike. Sedež: Joliet, Ill. Inorp. v drž. Illinois 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedie, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruf Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kebe, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Kovach, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denha, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenc", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jn. 1944 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dedičem raznih posmrtnih, poskodnih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijona dolarjev.

Društvo za DSD, se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cami) za odrasli oddelki. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 15 do 80 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo in svoje centralne blaginje, kakor tudi za rane operacije in poskodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 124.46% solventna; to potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno areol

Za vsa morebitna pogoja in navodila se obrnite pisмено ali listneno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIE, 301 Lime St., Joliet, Ill.

HOLY FAMILY LADIES LEAGUE

Joliet, Ill.

Nite of October 4, 1944

TEAM STANDINGS

	Won	Lost
Presidents	7	2
Treasurers	6	3
Secretaries	3	6
Vice-Presidents	2	7

INDIVIDUAL STANDINGS

Games	Series	Aver.
1. Dolores Wedic	9	1428
2. Jo Vancas	9	1362
3. Dorothy Riblon	6	905
4. Eve Franzen	9	1355
5. Lorena Gagnon	9	1337
6. Marge Jamnik	9	1329
7. Jo Cirrencione	6	804
8. Jackie Zinser	9	1200
9. Jennie Bambic	9	1176
10. Nat Cirrencione	9	1163
11. Carm Garbin	9	1141
12. Eckie Zinser	9	1139
13. Fran Leonard	9	1062
14. Fran Manno	9	1030
15. Mary Foster	9	918
16. Kath. Despo	9	901

High Games

1. Dolores Wedic, Pres.	248
2. Dorothy Riblon, Treas.	197

High Series

1. Dolores Wedic, Pres.	506
2. Dolores Wedic, Pres.	482

Girls are coming along just fine and most of them brought their averages up very nicely, but a few went down. Let's hope they can bring it up where it should be. Jo Vancas had a good game of 175, Eve Franzen, 174, Marge Jamnik 182 and Jackie Zinser 164. Keep up the good work girls.

YOUR REPORTER,

Pres. of H. F. L.

Dopisi lokalnih društev

DR. SV. IVANA KRSTITELA
ST. 13 PSD

Chicago, Ill.

Cenjeni člani in članice:

Naznanjam vam, da se vrši naša redna seja v nedeljo 22. oktobra točno ob 2. uri popoldne. Jaz bom že tam poprej, da bom pobiral asesment. Prošeni ste vsi, da se gotovo udeležite seje. Boste slišali 3-mesečno poročilo od naših nadzornikov. Seja bo kratka, po seji pa nam bo Mr. Louis Zefran pokazal filmske slike, posnete ob času konvenčnega zborovanja, med njimi tudi tiste, kako smo v nedelji 27. avgusta sprejeli glavne uradnike in uradnice in de-

legate in delegatinje, in kako smo korakali iz šolske dvorane v cerkev. Vsi tisti, kateri niste bili navzoči, imate zdaj priliko, videti vse na slikah, ki jih bo po seji pokazal Mr. Zefran.

Na svidenje v nedeljo 22. oktobra ob 2. uri popoldne!

John Densa, tajnik.

NA DOBIČKU

Vsako leto speče neka Mrs. Paul Compton iz Tuckahoe, N. Y., kejk za cerkveni bazar. Tudi letos si je vse pripravila, da bo umesila kejk, potem je pa videla, da potrebuje pol funta masla. Nič manj kot 20 rdečih točk bi šlo za funt masla, in ženski se je zdelo škoda, da bi morala polovico tega porabiti za kejk. Pa ni naredila kejk, temveč je zavila tisto maslo in samo maslo poslala na bazar. Tam je bilo na dražbi prodano za \$12.85, kar je bilo okrog \$10 več, kakor je katero koli prejšnjih let kdo ponudil za njen kejk. Tako si je prihranila vse delo in drugo stvarino, cerkev je bila pa tudi na dobičku.

VSAKA REČ OB SVOJEM ČASU

Sgt. Victor Loomis iz Lansing, Mich., je ravno kopal svojo lisičjo luknjo, ko je stopil k njemu nemški vojak z belo zastavo v roki, hoteč se podati. Loomis se ni dal motiti pri svojem delu, temveč je zamrmral Nemcu, naj počaka, ker ni mogoče dveh stvari delati ob istem času. Ko je bila luknja izkopana, je položil lopato na stran, vzel puško v roke in šel za Nemcem, ki ga je peljal do nemškega strojničnega gnezda, kjer je čakalo in se hotelo podati nadaljnih devet nemških vojakov. Loomis jim je zapovedal, naj nesejo svojo strojnico ter jih je tako prignal v ameriško ujetniško ograjo.

Kdor je navezan na svoje lastne vire, je na poti k sreči, kajti naše zmoglosti se razvijajo ter pokažejo energijo, katere niso bile preje zmogljive.

Kdor lahko očita in razmišlja, ne bo smatral večerov dolgim, in življenja pustim.

Človek je bil ustvarjen za družbo.

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francoščine prevedla K. N.

"No, Miguel, nikar ne govorite tako otroče . . . Ali po vašem mnenju žena ne sme po svojih močeh prispevati k premoženju svojega moža?"

"Torej za to gre! Gospod Le Cadreron mi pošilja denar, če vas prav razumem?"

"Kajpak. Pet tisoč frankov na mesec. Ali ni lepo storil?"

"Kakor vem, se je vaš oče ob vašem odhodu odločil, da vam ne bo dal niti prebite pare?"

"Spet je na Oraninem lepem obrazu zatrepetala nestrpnost. Njen mož je govoril tako suho, tako neprijazno. Razen tega se ni niti zmenil za njeno desnico, ki mu je vendar tako ljubeznivo in z veseljem ponujala usodni ček. Ob poslednjih Morenovih besedah je mlada žena premagala odpor, ki se je budil v njej ob takšnem govorjenju, in je spravljivo dejala:

"Morda se je oče premislil. Morda skuša tako popraviti krivico, ki vam jo je storil . . ."

V Špancu se je na lepem rodila mračna slutnja.

"Ali se je sam domislil tega? Ali mu niste morda vi, Orana, to pisali, to dopovedali?"

"Oh, ne! Prisežem vam, da ne, Miguel! Sicer pa dopisujem samo z materjo."

Morenov vprašujoči pogled se je ustavil na zardelem, a odkritem obrazu mlade žene.

"Morda ste materi pisali o denarju . . . o željah, ki jih imate, pa jih ne morete izpolniti? Morda ste pisali, da niste vajeni takšnega varčevanja?"

"Ne! Ne," je hitela zatrjevati Orana. "Ničesar nisem pisala; prav ničesar, kar bi upravičilo to očetovo dejanje. To je storil naš oče sam, po svoji volji in na svojo roko."

"Torej je to še bolj čudno. Nikoli nisem zahteval ne prosil niti pare od vašega gospoda očeta."

"Tega vam tudi ni bilo treba. Ali ni v navadi, da starši, ko oddajo svojo hčer, primaknejo nekaj dote, da zagotove vsaj v začetku neskrbno življenje mlademu paru? Menda so tudi na Španskem tako delali, dokler ni bilo vojne, ali ne?"

"Res je. Ta razvada cvete povsod," je kar nekam zaničljivo odgovoril mladi mož.

"No, vidite!"

"Toda jaz vendar nikoli nisem niti omenil, niti namignil, da kaj takšnega ali podobnega od vas želim! Nikoli nisem pozabil, da me je vaš oče vprašal, ali imam sploh dovolj, da lahko živim svojo ženo! Vaš gospod oče bi bil že lahko nekoliko bolj prijazen, čeprav sem bil tedaj zanj samo navaden vojak, ki se je po dveh letih boja na fronti vrnil po svojo ženo, po tisto ženo, ki se je bil z njo poročil malone za ceno svojega življenja!"

Skušal je govoriti mirno, toda glas mu je trepetal; mladi Španec je bil bled in potan. Orana je zaslutila, da se spet zbira nevihta na njenem zakonskem nebu.

"Poslušajte, Miguel," je pričela, skušajoč ublažiti njegovo razburjenje. "Vem, da vam je tedaj moj oče storil hudo krivico. Izrekel je nekaj besed, ki jih najbrže sam ni verjel, ki so pa vseeno hudo ranile vaš ponos . . . Vidite, saj nočem zmanjševati njegove krivde . . ."

"Tega vam tudi ne bi dovolil, Orana. Mislim, da imam samo jaz pravico soditi, kolikšno krivico mi je storil vaš oče!"

"Nikakor vam ne nameravam odrekat takšne pravice," je zašepetala Orana vsa zmedena, videč, da se bo njena dobra volja naposled le razbila ob moževi trmoglavoosti. Čeprav bi se bila najrajši obrnila in brez besed odšla, se je spomnila na materino pismo, in je spet spravljivo pristavila: "Saj priznavam, da vam je oče delal krivico, Miguel. Toda ali si bomo zato vse življenje v laseh? Oče je že v letih . . . ali mu tako težko oprostite to nerodnost?"

Moj oče je. Rada ga imam. Ali ne bi bilo lepo, če bi se tudi vi prej ali slej pobotali z njim?"

"Nobene potrebe ne vidim, Orana," je hladno odgovoril Moreno.

"Nikar tako ne govorite, Miguel," je vzkliknila Orana in bridkost ji je stisnila srce. "Nikoli nisem mislila, da se bom morala za zmerom odpovedati svoji ljubezni do staršev, da jih ne bom smela več videti. . . . Skušajte me razumeti: otroci ne morejo biti dolgo jezni na svoje starše. Tudi oni imajo svoje dolžnosti do njih."

"Vi morda. Jaz ne. Na vašo družino me veže samo zakon z vami, torej čisto uradna vez."

Orana je zardela, vendar je na to ne-taktno možovo opombo previdno molčala.

"Kaj ste torej želeli od mene, Orana?"

"Razložiti sem hotela . . . pojasniti namen tega čeka."

"Tako torej. Hoteli ste mi povedati, da mi ga je poslal vaš gospod oče?"

"Da. In pojasniti, kaj je nameraval oče s tem dejanjem."

"Kakor vidite, se vam to ni popolnoma posrečilo."

"Zaradi vas ne, zato ne, ker ste tako trmast!"

"Naj bo kakor že. Najhujše menda šele pride: povedati vam moram, da tega čeka ne sprejemam. Prosim vas, da ga v mojem imenu vrnete."

"Oh, Miguel, pa vendar ne nameravate?"

"Prav to, da! Dovolj denarja imam, da ne potrebujem podpore vašega gospoda očeta. Zaslužim dovolj, da preživim vas in sebe. Morda se motim? Morda česa pogrešate?" Strogo jo je pogledal.

"Ne gre zame, Miguel," je že vsa obupana zatrjevala mlada žena. "Spodobi se, da očetu . . ."

Toda Moreno ji ni dal dogovoriti. Skočil je pokonci in udaril s pestjo po mizi, da je zažvenketalo: "Ali ne razumete, da mi je dovolj tega prerakanja? Povedal sem vam že, da ne potrebujem denarja od vašega očeta! Ali ga mar vi potrebujete? Si hočete mar kaj kupiti zanj? Z besedo na dan!"

Potegnil je denarnico iz žepa in jo na široko odprl, da je videla snop bankovcev, shranjenih v njej: "Govorite zdaj, Orana. Zahtevajte! Nikoli vam nisem še ničesar odrekel!"

Mlada žena ga je prestrašeno gledala, ne da bi si upala ziniti besedo. Moreno se je pa menda prav zato še bolj razburil. Živčno je nadaljeval: "Dobro veste, da se je moj položaj v službi izboljšal in da ne potrebujem nikakšne podpore. Bodite prepričani, da me še nihče nikoli ni ujel na takšen trnek!"

Orana je molčala. Kaj naj bi tudi odgovorila? Kar koli bi dejala, vse bi ta njen nasilni trmast in samoljubni mož potepal brez razumevanja. Njen molk je pa Morena še bolj jezil. Hlastno je nadaljeval:

"Ta nesrečni ček boste lepo vrnili svojemu očetu! Sporočili mu boste, da se zahvaljujem za njegovo velikodušnost, da pa žal ne vidim nikakšne potrebe, da bi izpremenil svojo odločitev, tisto, ki sem se zanj odločil tedaj, ko sem prišel po vas v Jacheres! To je moja poslednja beseda."

Ihtljaj je zaprl besedo mladi ženi.

"Ničesar ne bom napisala in ne bom vrnila tega čeka!" je naposled vzkliknila med solzami.

"In če vam to zapovedujem?"

"Tudi tedaj ne, Miguel! To pot ne bom poslušna zakonska žena. Nočem, da bi se moji starši še bolj žalostili zaradi vas, in nočem, da bi vi name prav vselej stresali svojo slabo voljo!" Vročično ga je pogledala in ježno zacepetala. Zdal se je tudi nje polotila jeza zaradi tolikšne moževe trme.

(Dalje prih.)

PO 10 DNEVNEM BORBAR-DIRANJU ZAČELI Z VPA-DOM; VOJNE VESTI IZ EVROPE

(Nadaljevanje s 1 strani)

zadnjih 10 dni so bili velikega obsega. Ne le, da so morali silno poškodovati japonske postojanke, ampak so uničili Japoncem tudi silno visoko število letal. Poročilo ameriških mornariških krogov omenja, da znašajo japonske zračne zgube do 934 letal vseh vrst in okrog 340 ladij in čolnov vseh tipov. To so silno visoke zgube, ki so katastrofalnega pomena za Japonce.

V istem času, ko se izvaja pritisk na Filipine pa napadajo ameriške letalske in mornariške sile še več drugih točk v Tihem morju. Ameriške zgube pri napadu na Formoso znašajo 66 letal in pri Filipinih 79, kar je mnogo nižje od japonskih zgb.

London, Anglija. — Vojne operacije ob "zapadni steni" ob reki Reni nadaljujejo. Angleška druga armada je zasedla v Holandiji važno železniško križišče Venray in zdaj prodira naprej z okrog 150.000 možmi. Proti jugu so ameriške čete delno napredovale in dospole do Bonhomme prehoda v Vosges pogorju, skozi katerega gre pot v nemško pokrajino Baden. Kanadske čete pa očistujejo v Holandiji in ob obrežju zajeta okrožja, ki so ostala zadaj za fronto in jih nemške posadke še vedno branijo. Tri taka okrožja so očistili včeraj.

Zadnja dva dni so Zavezniški uporabljali več, kakor 1500 letal v neprestanem bombanju nemškega zaledja za fronto. Poročila omenjajo, da so po vsej južni Nemčiji požari, kar je znamenje, da zračni napadi silovito učinkujejo.

Berlinsko radio poročilo je v četrtek jutro omenjalo, da Zavezniški pripravljajo veliko ofenzivo na zapadu. Od kje so dobili te informacije ni znano. Zavezniška poročila o tem ničesar ne omenjajo.

Rim, Italija. — Kljub slabemu vremenu, ki vlada na italijanski fronti zadnje tedne so zadnje dni Amerikanci in Angličani dosegli nove uspehe. Od Bologne so zdaj oddaljeni še sedem milj. Mesto samo je zdaj izpostavljeno topniški mu ognju.

V Grčiji so angleške čete okupirale več nadaljnjih točk.

Jugoslovanska svobodna radio postaja poroča, da imajo Rusi in partizani do tri četrtine mesta Beograda v svojih rokah. V ostali četrtini pa se nazirajo vedno trdovratno upirajo.

Poročilo iz Moskve omenja, da do jasnega razčiščenja glede Jugoslavije, pod kateri vpliv bo padla še vedno ni nič določenega med Stalinom in Churchillom.

— Vi radi berete vesti iz drugih nasebin; drugi radi berite novice iz vaše nasebine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovencu".

Najboljšo Garancijo Zavarovalnice Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 128.43%

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki . . . Posluje že 51. leto.

Članstvo: 39,150 Premoženje: \$5,500,000

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, poštini in nadsolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema molke in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje. K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še niste član ali članica tako bogate katoliške podpore organizacije, potrudite se in pristopite takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

IZŠEL JE

VELIKI ANGLEŠKO-SLOVENSKE Besednjak

ki ga je spisal in izdal

DR. F. J. KERN

To je najpopolnejši angleško-slovenski besednjak z angleško in slovensko besednjakom. Po tem besednjaku so popraševali. Zdal je besednjak na razpolago.

STANE S POŠTNINO \$5.00

kar je poslati z naročilom. Tisti, ki ga želijo dobiti, naj takoj pišejo ponj na naslov:

KNJIGARNA AM. SLOVENEK
1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois

ZLATA KRONA

Pravljica. — Napisal Ivan Česnik.

Sredi Grmade ob največji drži je obstal pred zelo veliko skalo.

"Do enajstih počakam, potem potrkam."

Sedel je na travo in se ozrl po dolinah in hribih. Povsod so goreli kresovi in razsvetljevali okolico. Tam daleč na Korenu je gorel velik ogenj, a pastirju se je zdel neznačen kakor lučka, ki brli v daljavi, po logaških borovniških in vrhniških hribih so žareli plameni, se u-trinjali, ugašali. Pri sv. Lovrencu so pršale iskre, na Korenu se je dvigal mogočen zubel pod jasno nebo, doli v Dvoru so netili kres v Babčarjevem taboru. Ponosno in samozavestno je švigal plamen na dvorišču med zidovi in metal utrinke čez pristopne skale, v katere so se zaman zaganjali Turki, ki so napadli Polhograjsko okolico.

Zarelo je tudi nebo. Tisočere zvezde so migljale in pozdravljale ena drugo kakor drage znanke. Mesec je ravno vzel in se radovedno ozrl na zemljo, kjer se je glasilo petje in vriskanje, kjer so plameli stoteri kresovi. Utrnila se je zvezda nad sv. Lovrencem, utrinek je padel proti Korenu, utrnila se je nad sv. Kozmo in Damijanom; utrinek je padel proti sv. Lovrencu. Sredi pota sta se srečala in malo povasovala, kot bi se pogovarjala o čudnih tajinah kresne noči, ko gore zakladi, ko plešejo vile kolo, se kopljejo v potokih, in skačejo škrti nagajivo po gozdovih s smreke na smreko, z buke na bukev, z javora na javor, mečejo rdeče čepice med vrhove in plezajo za njimi; med tem pa poje slavec ves večer najlepše melodije in utihne sova ter se skrije iz sramote v duplino.

Tih veter je vel med gorami, lahko so šelestele veje na drevju, v prijetnih sanjah so snivali gozdovi, snivale bele koče, kri-te s slamo, in nizke cerkve na gričih. Od Ljubljane sem so se dvigale rosnate megle, zakrivale pogled v daljavo, zakrivale kresove in se polagoma vlegale na polja, travnike in senožeti ob Gradaščici.

Boštjan je gledal vso lepoto in tajinstvenost kresne noči, rodilo so se sladke misli, hrepenenje po nečem lepem in skrivnostnem.

Ura je bila enajst, odločno in krepko je tolklo kladivo, da se je slišal vsak udarec.

"Nočna ura, ura duhov! Prišel je čas, da pokažem svoj pogum."

Prekrižal se je, zavzdignil palico in udaril po skali. In prikazala sta se dva velika, črna psa z dolgimi repi, krvavimi očmi in odprtimi gobci. Na levi in desni sta stala ob skali in prežala na pastirja.

"Mrcine nemarne, ne boste me dolgo ovirale pri mojem poslu."

Posegel je v žep, privlekel iz njih v vsaki roki kepo smole zmešane s truplom in jo vrgel v odprte goltance. Zarenčala sta psa, krvave oči so sršeče pogledale, punčice so krožile hitro navzgor in navzdol, na levo in desno, trupli sta se stresli in zvalili na tla. Pred Boštjanom se je odprl vhod v kraljestvo vil. Lep vrt se je razprostiral pred njim, ves pregrnjen s pisanimi preprogami in nastlan z bujnim cvetjem. Po sredi vrta je tekel potok, glasno šumil in se zaganjal ob bregove s svojimi drobnimi valovi. Ob njem je rastlo košato drevje, da so se njih veje pripogibale do tal.

Boštjan je stopal po krasnem vrtu in se čudil lepoti. A bilo mu je tesno v srcu, ker je vladala povsod taka tišina, kakor vlada pred viharjem.

Na zeleni trati je rastla mo-

gočna lipa. Bila je vsa v cvetju in zelenju, duhtel je od nje mamljiv vonj. Po vejah so posedali ptici in peli veselo-otožne pesmi. Tako svetlo je bilo v kraljestvu vil, kot bi sijalo sonce, tako prijetno, da bi legel na mehki prestol pod lipo in zaspal ter sanjal na večno.

"Oho, kdo si? Kaj iščeš v kraljestvu mojih gospodaric? Ali si prišel rešiti zakleto kraljičino?" je vpil mogočen glas tam v zadnjem kotu, kjer je vladala tema, kjer je bilo polno smradu in trohnobe.

"Škrat se je oglasil. V imenu božjem!" je šepetal pastir, stisnil krepke palice v roki in se pokrižal.

"Jaz sem pastir Boštjan. Če hočeš vedeti, po kaj sem prišel v kraljestvo vil, stopi bližje, da se pogledava iz obličja v obličje!"

"Kaj, jaz da bi šel k tebi! Le stopi sem, da se pomeriva. E, vem, nocoj je kresna noč. Računal si, da ne bo doma vil in da rešiš kraljičino. O, zmotil si se. Jaz sem tu, škrat Zmagoslav, ki se je boril že z desetimi vitezi in jih zmagal!"

"Čvekač, čemu se bahaš! Pokaži svoje junaštvo! Pridi sredi vrta, sem pod lipo pridi, da se poskusiva! Rad bi videl, da te grem izvelič iz tiste smradljive luknje. Pa ne boš, Zmagoslav. V svetlobi se bova borila in ne v temi."

"Kje si, kje, da te strem," je vpil škrat Zmagoslav in prikobacal pred Boštjana. Pastir ga je pogledal od nog do temena, pogledal je dolge kosmate no-pice med vrhove in plezajo za njimi; med tem pa poje slavec ves večer najlepše melodije in utihne sova ter se skrije iz sramote v duplino.

"Tu je zaman moč. Zvižaja mi pomore," si je mislil.

"Po kaj si prišel, povej! Če misliš reševati kraljičino, bi bilo bolje, da ne bi bil rojen."

"Škrat Zmagoslav! Kraljičino sem prišel osvoboditi in iskati zlato krono. Pripravi se na boj!"

"Glej ga pritlikavca, kaj kvasi pred menoj. Poberi se, sicer je po tebi!"

"Poskusiva se, škratek!"

Tedaj se je razsrdil škrat Zmagoslav, stegnil je svoje lopatiste roke in hotel zagrabiti Boštjana za vrat. Toda ta se mu je zmuznil in stekel pred njim. Dvakrat sta letela po vrtu, dvakrat okrog lipe. Velikan je so-pel kot kovaški meh in se je jezil nad pastirjem, ki se mu je smejal in ga dražil.

"Le teci še malo, le, saj si dolgo pasel lenobo."

"Stoj, pravim, da se poskusiva," je vpil škrat.

(Dalje prihodnjič)

STANOVANJE DAMO V NAJEM

4 sobe, kopalnica — na novo prenovljeno, svetlo, zračno. Najemina \$20.00. Na 1903 West 23rd St. Pokličite Graceland 0962. 2x

V NAJEM SE ODDA

stanovanje s šestimi sobami v pritličju. Za informacije vprašajte na naslovu 1812 W. 23rd Street, Chicago, Ill. (2x)

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let izkušnje
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.